

1921. AUGUSZTUS 15.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LX. ÉVF.

KÖZLÖNYE

15—16. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 15-én.

* Előfizetési díj egy évre 120 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 K alapítványt tettek, valamint a rendes tagok az esedékes alap. kamat, illetőleg 20 K évi tagsági díj, valamint az 1921. évre alapító és rendes tagokra nézve egyaránt kivett 40 K pótdíj fejében kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 K-nál kevesebbet alapítottak, ezenfelül 10 K-t fizetnek.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótvaros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

◀ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék. ▶

(Telefon : 37—22.)

Az egyöntetű faállományok szerkezetéről.

Irta : *Rónai György* m. k. főerdőmérnök.*)

II. előadás.

A normális faállományok szerkezetét tárgyaló multkori előadásomban a faállományok szerkezetének azt az alapvető tételét igazoltam, hogy a faállományt alkotó fák átlagos törzs- és vastagfa-fatömege a körlap függvényében az egyenes egyenlete szerint változik. Mai előadásomban, mielőtt a faállományok szerkezetében föllépő további törvényszerűségek ismertetését folytatnám, a mult előadásban hosszasan bizonyított tömegegyenesnek elméleti és gyakorlati jelentőségét kívánom bővebben tárgyalni.

A tömegegyenes, amint tudjuk, az egyöntetű (korra s termőhelyre nézve egyöntetű) faállományokban lép föl, s nem egyéb, mint az egyes vastagsági fokokban elhelyezkedő törzsek körlap szerint rendezett átlagos törzs- vagy vastagfa-fatömegeinek a sorozata.

*) Előadta az Országos Erdészeti Egyesületben 1921. február hó 17-én.

Ebből az következik, hogy a tömegegyenes egész határozottan csak a középkoron túl levő normális faállományokban érvényesül, amelyekben tehát a törzsek között folyó életküzdelem következtében a faállomány normális szerkezete már kialakult.

Hangsúlyozom, hogy a tömegegyenes az *átlagos* fatömegek sorozata, mert az egyes fák fatömege természetesen kisebb-nagyobb eltérést adhat ettől az átlagtól, de annál közelebb esik hozzá, mentől szabályosabb és átlagosabb az alakja és magassága. A természetben általánosan uralkodó valószínűségi törvény a közel egyenlő koru és egyenlő mellmagassági körlappal bíró törzsek fatömegmegoszlására vonatkozóan természetesen itt is érvényesül s így — a valószínűségi törvénynek megfelelően — a törzsek legnagyobb része a mellmagassági vastagságnak megfelelő *átlagos* vagy ahhoz *közel eső* fatömeeggel bír s a tömegegyenes tulajdonképpen a mellmagassági vastagságnak megfelelően alkotott és korra nézve is egynemű csoportoknak átlagos értékein halad át.

Éppen ezért a tömegegyenesben rejlő törvényszerűségnek a természetben következetesen fellépő jelenség gyanánt való nyílt és tudatos hirdetését elsősorban az erdőbecslésben szempontjából kell örömmel üdvözölnünk. Örömmel kell üdvözölnünk egyrészt azért, mivel *nyílt vallomástételt jelent a mellett az eddig öntudatlanul vallott hypothezis mellett, amelyet erdőbecslési eljárásainkban úgy is elfogadtunk és mert ezzel a természeti jelenséggel erdőbecslési eljárásainkat olyan tudatos és határozott alapra fektethetjük, amelyen ezek az ösztönös eljárások tudományos jogszerűséget nyernek.* Másrészt örömmel kell üdvözölnünk azért, mert a tömegegyenes határozott és egyszerű analitikai alakjánál fogva *bőséges alkalmat ad erdőbecslési eljárásaink egyszerűsítésére és tökéletesítésére,* valamint a faállományok szerkezetébe vágó ismereteink kibővítésére, illetve ennek a szerkezetnek a kiépítésére.

Mielőtt a tömegegyenesnek ezt a gyakorlati jelentőségét fejtegetném, előbb ismerkedjünk meg annak analitikai tulajdonságaival.

Tudjuk, hogy az egykoru, normális faállományok vastagság-*összetétele* olyan, hogy az első és utolsó vastagsági fok, helyesebben a leggyengébb és a legerősebb törzs mellmagassági vastagsága a fafajnak megfelelően a faállomány átlagos vastagsága szerint

változik. Éppen ezért a tömegegyenes az első és utolsó vastagsági fok átlagos fatömegének megfelelően más-más y értékkel kezdődik és más értékkel végződik. Hogy azonban a tömegegyenest analitikailag értelmezhesük, azért annak elejét a természetben tényleg fellépő részein túl meg kell hosszabbítanunk. Ilyen módon dr. *Gehrhardt* már 1903-ban megállapította, hogy a törzsfatömegekre vonatkozó tömegegyenesek analitikai értelmezésben olyan egyenesek, amelyek a valóságban előforduló értékeken túl való meghosszabbítás után $x = c$ pontban metszik az x tengelyt és $-b$ értékben az y tengelyt. Az egyenesnek $y = ax + b$ általános egyenletében tehát b -nek $-$ értéke van. Eszerint a tömegegyenesnek ebben a természetben elő nem forduló, fiktív részében, ha

$$y = 0, x = c \text{ és ha} \\ x = 0, y = -b.$$

A tömegegyenesnek ez a természetben soha föl nem lépő része, amelyet tehát *csak az analitikai értelmezhetés végett mi magunk veszünk föl*, ez a fiktív vonalrész, ez az a „bökkendő”, amely miatt *Hadek* és annak magyar képviselője, *Károlyi* a tömegegyenes tételét elfogadni nem akarja. És e miatt a fiktív vonalrész miatt nevezte *Károlyi* magát a *valóságot*, a természetben csakugyan fellépő jelenséget *fikciónak*.

Szerintük ugyanis a tömegegyenesnek a 0 ponton *kell* keresztül menni.

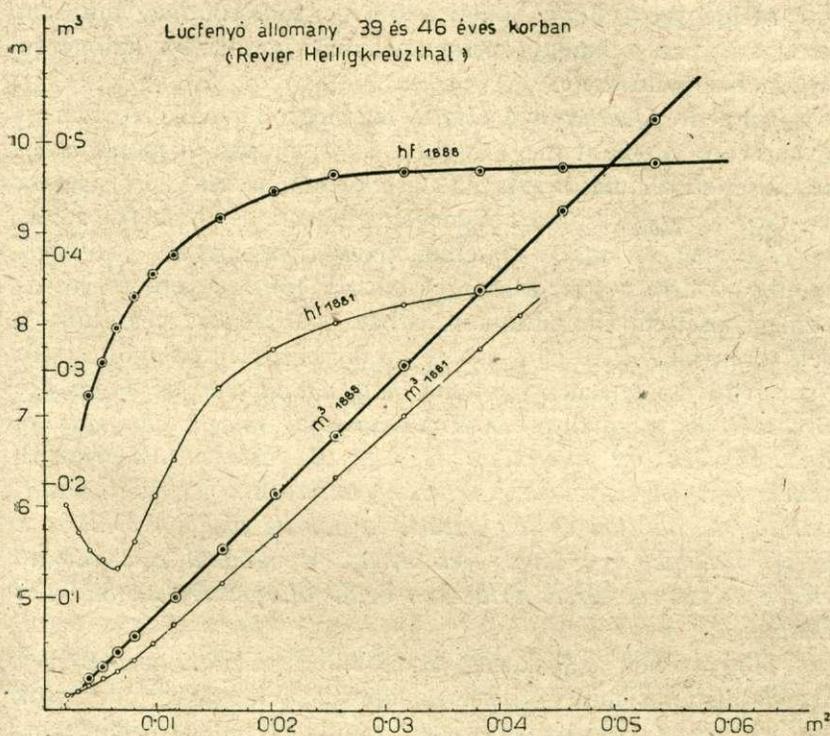
Minő a kettő, *Hadek* is, *Károlyi* is a tömegegyenesben rejlő törvényszerűséget alapján véve félreértette és félremagyarázza. Félreértették azzal, hogy azt olyan, talán az őserdőszzerű vagy száraló szálerdőben föllépő tömegsorozattal hasonlítják össze, amelyben a csemetétől kezdve egészen az aggkora miatt kivesző félben levő elvénhedt törzsig minden kor és vastagság képviselve van. Önként értetődik, hogy ilyen erdőben a 0-hoz közel fekvő vágással bíró csemetének a masszája — fatömegegről talán nem lehet beszélni — a törzsegyedek tömegsorozatát a 0 ponthoz vezeti.

A tömegegyenesnek azonban a mindenféle kora és éppen azért mindentéle vastagságu és magasságu fák tömegsorozatához: *a fák növekedési görbéjéhez semmi köze*. Ez a jelenség a korra és termőhelyre nézve egyöntetű faállományokban lép fel; tehát olyanokban, amelyek mesterséges vetésből vagy ültetésből, vagy

a 10—20, legfeljebb 30 év alatt végbemenő természetes felujulásból keletkeztek. Önként értetődik, hogy ilyen értelmezésben tengelyrendszerünknek a 0 ponthoz közel eső részében csak a csemetések tömegsorozatáról beszélhetünk; de ezekben azután ép oly kevésé vannak felnőt fák, mint ahogy a középkori állományban nincsenek ugyanahhoz az állományhoz tartozó csemeték. A csemetések tömegegyenese vagy tömeggörbéje mindenesetre a 0 ponton halad keresztül, de ne felejtjük, hogy itt már az a feltétel, hogy a fatömegváltozás *ne a mellmagasságban mért* körlap függvényében történjék. Mert hiszen, ha *mellmagassági körlapokat* tartva szem előtt, *Hadeket* és *Károlyit* a tömegegyenes kezdetén tulmenve, ennek a fiktív vonalnak az elképzelésében követni akarnám, tulajdonképen azt kellene megállapítanom, hogy *a faállományok törzsfára vonatkozó tömegegyenesének 0 körlapnál valahol $+y$ értékből, a vastagfa-tömegegyeneseknek pedig $y=0$ értéknél, közvetlenül a 7 cm-nek megfelelő körlap előtt kell kiindulniok*. Hiszen az 1 m magas fácskának van törzsfatömege, pedig mellmagassági körlapja 0. A mellmagasságban 7 cm vastag fának a vastagfa (7 cm-nél vastagabb) fatömege pedig már csak igen kevés lehet és számba vehető eltérést nem is adhat. A vastagfa tömegegyenesek kezdőpontjának tehát $0.00385 m^3$ -nél kisebb körlapértéknél kellene feküdnie. Ez a következtetés a vastagfa-tömegegyenesre nézve mindenesetre igen kényelmes megoldást adna; de amint a tapasztalatok igazolják, a szeszélyes természetnek ekkora megkötöttségét elképzélni nem szabad.

Mélyen tisztelt Uraim! Az én szerény véleményem szerint az egyöntetű faállományokban föllépő tömegegyenes a törzsegyedek között *dúló életküzdelemnek* a folyománya. Ebből a felfogásból indulva ki, világos, hogy az egész határozottan csak középkori és azon *tul* levő normális faállományokban érvényesül amelyekben tehát a törzsek között folyó életküzdelem miatt a faállomány normális szerkezete már kifejlődött s amelyekben ehhez képest a fák vastagságának megfelelően *a magassági és alakszám viszonyok is* — amint azt látni fogjuk — *bizonyos szabály és törvényszerűség szerint alakultak ki*. Hogy a tömegegyenes a faállományokban dúló életküzdelemnek a folyománya, ezt a tételt dr. Speidl egy frappáns példájával tudom igazolni.

Dr. Speidl „Beitrage zu den Wuchsgezetzen des Hochwaldes und zur Durchforstungslehre“ című első füzetében találunk egy grafikont. Ebben Speidl egy lucfenyő kísérleti állomány tömeg görbét mutatja be, az állomány 39 és 46 éves korában, úgy amint ő azt 20 mintatorzs alapján a rajzban látható magassági görbék segítségével a törzstömegtáblából szerkesztett vezérgörbéhez

7. ábra.

- (Tafelkurve) simulva meghatározta. Ezekről a centiméter fokok felett elvonuló tömeggörbékről Speidl leolvasta és közölte az egyes vastagsági fokokban a törzsegység törzsfatömegét és tömegmagasságát. Ezeket a fatömegeket és tömegmagasságokat a 7. ábrában körlepcsőre raktam fel. Amint látjuk, a szóban forgó állomány, amely 1881-ben, 39 éves korában, még olyan 5–7 cm-es törzseket foglalt magában, amelyek a 8 cm vastagsági fokig terjedő egye-

nest adó tömegsorozatot *elgörbitették*, a 7 év alatt a fák között dúló életküzdelem során *kiküszöbölte ezeket a fatömegeket*, úgy hogy 1888-ban, 46 éves korában *a fáknak a körlap szerint rendezett tömegsorozata már határozott egyenest ad és ez meghosszabbított részével nem a 0 pontban, hanem $0\cdot0012\text{ m}^2$ értékben metszi x tengelyt.*

Megjegyzem, hogy Speidl a tömegegyenesről még mit sem tudott s így az ő tömeggörbéinek tételünk igazolására különösen nagy a bizonyító ereje.

Amit dr. *Gehrhardt* a törzsfa fatömegre vonatkozó tömegegyenesekre állapított meg, ugyanaz áll a m. kir. központi erdészeti kísérleti állomáson végzett kísérleteink szerint a vastagfára vonatkozó, vagyis azokra a tömegegyenesekre is, amelyek a törzsek 7 cm-nél vastagabb részeiből kikerülő fatömegeket foglalják magukban. Erre a gyakorlatilag fontosabb tömegegyenesre vonatkozólag kísérleti állomásunkon beható kutatásokat végeztünk s ezek során még 1913-ban arra a gyakorlati szempontból kiváló jelentőségű tapasztalatra jutottunk, *hogy a faállományok magassági növekedésében megnyilvánuló termőhelyi jóság főleg a tömegegyenes hajlásszögében jut kifejezésre és hogy a vastagfa-tömegegyeneseknek az x tengelylyel való metszési pontja: a c -vel jelölt kezdőpont tág korhatáron és tág határu termőhelyi jóságon belül csak keveset változik, úgy hogy ezek helyett a minimálisan változó értékek helyett a jelzett határokon belül átlagos értékű állandót tehetünk.*

Hogy ennek a gyakorlati szempontból felette fontos tételnek megállapításához miféle kísérletek, tapasztalatok és meggondolások vezettek, azt az 1913-ban megjelent tanulmányomban kifejtettem; éppen azért ezeknek ismertetését mellőzöm, csak azzal kívánom idevonatkozó ismereteinket, — a faállományok összetételére vonatkozó későbbi előadásaimból mintegy anticipálva — kiegészíteni, hogy azóta a faállományok összetételére vonatkozó kísérleteinkből kitűnt, hogy a normális faállományok vastagfa tömegegyeneseseinek c kezdőpontja az állományátlagfa tömegmagasságával kapcsolatosan annak vastagsága szerint változik és hogy ez pl. lucz- és jegenyefenyőállományokban az átlagfa kör-lapjának átlagosan $0\cdot07$ részével egyenlő. Úgy, hogy pl. a 18—45 cm

átlagos vastagságu luczfenyőállományokra nézve a c kezdőpontok 0·0025 és 0·0075 abszcissza-értékek között fekszenek.

A faállományokban előforduló vastagfaegyenesek hajlászögének a tangens értékei pedig — a c kezdőpontok változását is számbavéve 4·00 és 22·0 között foglalnak helyet.

Ismerve már most a faállományokban föllépő tömegegyenesek analitikai tulajdonságait, vizsgáljuk meg először a mi eddigi általánosan ismert és használt erdőbecslési eljárásainkat. Nevezetesen lássuk csak, mik az analitikai tulajdonságai annak az egyenesnek, amelynek öntudatlan feltevésén alapultak és alapulnak ezek a körlapátlagfával dolgozó eljárások.

Hogy senki maradisággal ne vádolhasson, az 1915. évi kiadásu, legjobbnak elismert Udo Müller-féle német erdőbecslést vettem a kezembe. *Müller Weise* és *Wimmenauer* hatása alatt abból a felfogásból indul ki, hogy a körlap alapján kiszámított próbafa csak akkor adhat jó eredményt, ha vastagságra és magasságra nézve nem nagyon eltérő fákat kell képviselnie s azért az egész állományra vonatkozó átlagfa vastagságának a megállapítására az ismeretes egyszerű eljárás mellett Kunze-nak azt a

$$g = \sqrt{\frac{g_1^2 n_1 + g_2^2 n_2 + g_3^2 n_3 + \dots + g_x^2 n_x}{N}}$$

ismerteti, amelyet *Kunze* akkor állított föl, amikor *Weise* és *Wimmenauer* nyomán az volt az általános felfogás, hogy a körlapátlagfa nem lehet fatömeg-átlagfa. Nyilvánvaló, hogy mai ismereteink mellett ennek a képletnek semmi jogosultsága nincs, mert nem a tömegegyenesre, hanem egészen más törvényszerűségekre épít. Állításom igazolására kiszámítottam, hogy micsoda fatömeget kapunk kísérleti állományainkban azokkal a törzsekkel, amelyek a *Kunze*-féle eljárással megállapított mellmagassági körlappal bírnak. (Összefoglalva valamennyi abba a vastagsági fokba tartozó fát.) A számítás eredményét az 1. sz. kimutatásban foglaltam össze. Amint látjuk, a rendes eljárással megállapított átlagfák hol többet, hol kevesebbet és átlagosan csak +2·95% eltérést adtak a valóságos fatömegetől, amíg a *Kunze*-féle eljárással kapott törzsek mindenütt lényegesen több, átlagosan pedig 12·16%-kal nagyobb fatömeget adtak.

1. Kimutatás.

A kísérl. száma	Átlagos vastagság		Az átl. fák fatömege		Összes fatömeg		A tényleges fatömeg	Eltérés	
	rendes eljárással	Kunze szerint	rendes eljárással	Kunze szerint	rendes eljárással	Kunze szerint		rendes eljárással	Kunze szerint
	cm		m ³		m ³		m ³	0/0	
I	39·95	41·56	2·2593	2·4765	804·321	881·652	804·234	0·01	9·63
II	28·08	29·20	0·6382	0·6827	373·985	400·062	377·114	-0·82	6·09
IIIa	47·16	49·36	3·2067	3·378	224·469	236·46	205·00	9·49	15·35
IIIb	44·73	46·70	2·296	2·817	199·75	245·08	213·91	-6·60	14·56
IVa	30·06	31·53	0·8253	0·8981	226·13	246·08	226·09	0·00	8·83
IVb	25·32	26·75	0·530	0·630	44·52	52·92	45·48	-2·11	16·40
V	42·83	45·01	1·8288	2·2675	301·75	374·14	299·82	0·65	24·80
VI	37·60	39·72	1·817	1·911	227·125	238·875	215·02	5·64	11·10
VII	29·27	30·06	0·695	0·78	150·82	169·26	154·73	-2·52	9·40
VIII	41·03	41·89	1·79	2·00	91·29	102·00	95·97	-4·89	6·30
IXa	46·70	50·10	2·7083	3·026	622·91	695·98	609·02	2·28	14·28
IXb	39·78	41·73	1·8266	1·9716	151·61	163·64	147·86	2·54	10·67
Xa	40·50	42·70	2·211	2·42	179·091	196·02	176·57	1·43	11·02
Xb	33·66	35·10	1·445	1·578	124·27	135·71	121·85	2·41	11·84

Müller azután mint helyes eljárást, a vastagsági osztályok alkotásával járó *Hartig, Urich és a Draudt-féle eljárásokat ajánlja* s ezekben a körlapátlagfával való becslést azért tartja megfelelőnek, mivel feltételezhetjük, hogy a vastagsági osztályokon belül a fák tömegmagassága (*hf*) egyenlő, vagyis az *x* tengelylyel párhuzamos egyenesben fekszik.

Mivel e mellett a feltétel mellett a fák fatömege $m = ag$, az $m = ag - b$ egyenletben tehát $b = 0$, azért ebből még az is következik, hogy ez a feltétel olyan tömegegyenes jelenlétére épít, amely a kordináta-rendszer 0 pontján halad át. Mivel pedig a szóban forgó eljárásokkal minden vastagsági osztályra külön kiszámítjuk a körlapátlagfát, azért itt tulajdonképpen egy tömegegyenes helyett minden vastagsági osztályban külön-külön tömegegyenes jelenlétére számítunk. Minthogy pedig a próbafák fatömegét kiegyenlítés, azaz változtatás nélkül vesszük számításba, azért ezek a

részletegyenesek legtöbbször nem esnek egy folytonos vonalba és lépcsőzetes elhelyezkedésükkel igen groteszk formájú természeti törvényszerűséget tüntetnek föl.

A Draudt-féle eljárásnak, valamint az Urich—Baur-féle eljárásnak az a módosulata, amelyben nem egészen pontos kör-
átlagfával dolgozunk, illetve, mert nem egyenlő törzsszámot képviselnek, a próbafák együttes fatömegét nem a törzsszámmal, hanem $\frac{G}{[g]}$ értékkel szorozzuk (az egész faállomány kör-
lapösszege osztva a próbafák kör-
lapösszegével), olyan egyetlen tömegegyenesre épít, amely szintén a 0 ponton halad át.

Ime tehát összes kör-
lapátlagfával való becslési eljárásaink olyan specziális tömegegyenes jelenlétére számítanak, amilyen a valóságban alig fordul elő. A vastagsági osztályok alkotása és azokban kör-
lapátlagfa döntése pedig több ilyen 0 ponton áthaladó részletegyenes jelenlétével számol. Igaz, hogy ez a mi hipotézisünk csak elméleti szempontból esik kifogás alá, mert az, ha pontos kör-
lapátlagfát döntünk, az eredmény pontosságára befolyással nincsen, mert hiszen a kör-
lapátlagfa fatömege, mint a faállomány vagy vastagsági osztály fatömegeinek a súlypontja a megfelelő törzsszámmal szorozva, megadja a faállomány vagy vastagsági osztály pontos fatömegét anélkül, hogy a tömegegyenes fekvése és kezdő-
pontja szerephez jutna, anélkül tehát, hogy azoknak ismeretére szükségünk lenne. De ne felejtjük, hogy a próbafa pontos kör-
lapátlagfa kell hogy legyen.

Már erősebb kifogás alá esik a Draudt-féle, valamint az Urich-féle eljárásnak az előbb említett módosulata, amelyben a pontos kör-
lapátlagfa alkalmazását azzal gondoljuk mellőzhető, hogy a próbafák együttes fatömegét az egyenlő törzsszám helyett a $\frac{G}{[g]}$ értékkel szorozzuk. Ugyancsak ezen az alapon kifogás alá esik az a tankönyvekben ajánlott eljárás, hogy „ha nem találunk átlagos átmérővel bíró fát, akkor ahelyett 1—2 cm-el eltérő próbafát is dönthetünk“. Ennek fatömegét pedig úgy korrigáljuk, hogy a $g:g_1 = m:m_1$ arány alapján a pontos átlagfa fatömegét $m = \frac{m_1}{g_1}g$ -ből számítjuk ki vagy a meg nem felelő próbafa fatömegét nem a

törzsszámmal, hanem $\frac{Q}{g}$ értékkel szorozzuk. Mindezek az eljárások azért esnek súlyosabb kifogás alá, mivel azt a nem való feltételt akarják *gyakorlatilag kihasználni*, hogy a törzsek tömegmagassága egyenlő s hogy a tömegegyenes a 0 ponton halad át.

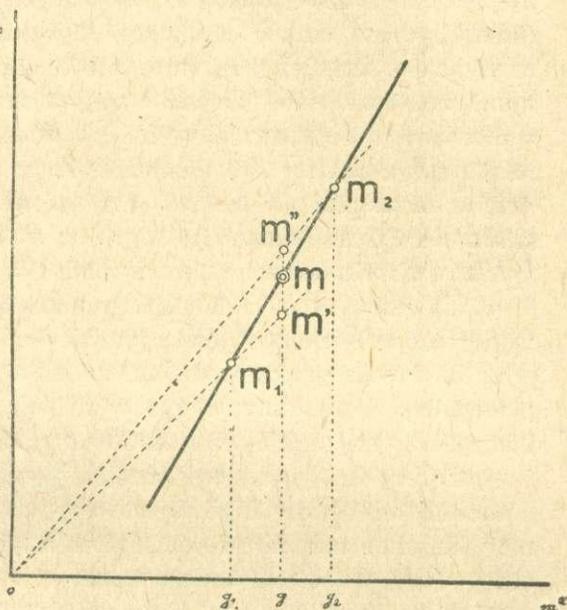
Igaz ugyan, hogy tankönyveink az átlagos vastagságtól eltérő próbafa alkalmazására vonatkozólag azzal a figyelmeztetéssel élnek, hogy a döntött próbafának csak 1—2 cm-el szabad az átlagos vastagságtól eltérni; ez a figyelmeztetés azonban még inkább felkelti a gondolkodó tanulóban a bizalmatlanságot becslési eljárásaink tudományos megalapozottságával szemben, mert méltán következtetlenséget lát abban, hogy amíg *Hartig* és *Urich* egész erdőbecslési eljárásokat építhetett ki azon a feltételen, hogy az egész vastagsági osztályon belül a fák tömegmagassága egyenlőnek vehető, addig a körlapátlagfa kiválasztásánál ugyanerről a feltételről már tudni sem akarunk. Joggal felvetheti a kérdést, hol van az a határ, amelyen belül a tömegmagasság egyenlőnek vehető? Avagy ez csak az *Urich* és *Hartig*-féle vastagsági osztályok alkotásának privilégiuma?

A tömegegyenes analitikai tulajdonságainak az ismeretével már most eloszthatjuk azt a homályt is, amely ebben a tekintetben egész erdőbecslési rendszerünkre ráfeküdt.

Megállapíthatjuk, hogy mivel a faállományt alkotó fák fatömege a körlap függvényében az egyenes egyenlete szerint változik, azért ezen az alapon — tehát nem azért, mert a tömegmagasságok egyenlők — tetszésszerű vastagsági osztályokat alkothatunk, csak ragaszkodjunk a próbafa döntésénél pontosan az átlagos körlaphoz; elméleti és gyakorlati szempontból ugyanis hibát csak akkor követünk el, amikor egyenlő tömegmagasságok jelenlétére építve, olyan tömegegyenest akarunk *gyakorlatilag kihasználni*, amely a 0 ponton halad át. A hiba forrását és nagyságát minden matematikai fejtegetés nélkül grafikusán ábrázolhatjuk. A 8. sz. grafikonban a folytonos vonal valamely c kezdőponttal bíró tömegegyenest jelent, a szakadozott vonalak pedig az egyenlő tömegmagasságokat feltételező, vagyis a 0 ponton áthaladó egyeneseket. Ebből a rajzból kitűnik, hogy a c ponton áthaladó helyes fekvésű egyenessel bármilyen körlapra nézve megállapíthatjuk a helyes fatömeget (m).

Ha azonban nem ezzel, hanem a 0 ponton áthaladó egyenessel számítjuk át a megfelelő g_1 és g_2 körlappal bíró átlagfa fatömegét, akkor a legjobb, de a kelleténél vastagabb próbafa is a valóságosnál mindig nagyobb (m''), a vékonyabb próbafa pedig mindig kevesebb (m') fatömeget ad. Az eltérés annál kisebb, mentől nagyobb az átlagos körlap és annál nagyobb, mentől nagyobb a helyes tömeg-egyenes c értéke.

Ilyenformán a hiba nagysága a helyes fekvésű tömeg-egyenes és a 0 ponton áthaladó egyenes által bezárt szög nagyságával arányos, amiből az is következik, hogy helyesebb volt a valamivel nagyobb, mint a vékonyabb próbafa döntése. A hiba természetesen annál nagyobb volt, mentől jobban eltért a döntött próbafa körlapja az átlagos körlaptól. Hogy a hiba abszolút nagyságáról is fogalmunk legyen, példaképpen kiszámítottam, hogy abban az esetben, ha pl. a karámi kísérleti területen egy 25 cm-es átlagfa

8. ábra.

helyett egy 24 vagy 26 cm-es próbafát döntöttünk volna, akkor habár ezeknek fatömege a pontos átlagnak felelt volna meg, a 24 cm-es próbafával — 1·60%, a 26 cm-essel pedig 1·40% hibával terheljük volna meg becslésünket azáltal, hogy a próbafák fatömegét tankönyveinkben ajánlott módon korrigáljuk.

Azt hiszem ezek után, hogy tekintettel arra, hogy csaknem összes erdőbecslési eljárásaink a 0 ponton áthaladó egyenes feltevézésével ellenkezésbe jutnak a természettel és tekintettel arra,

hogy több vastagsági osztály alkotása és azokban körlapátlagfa döntése egy folytonos tömegegyenes helyett, *több, igen gyakran lépcsőzetes elhelyezésű tömegegyenes* jelenlétére épít, mai ismereteink mellett *elérkezett az ideje annak, hogy erdőbecslésünk idevonatkozó tananyaga revízió alá vétessék*. Eltekintve ugyanis attól, hogy a Hartig és Urich-féle módszer önkényesen megszábotott vastagsági osztályainak a választékok meghatározása szempontjából semmi gyakorlati hasznát nem vehetjük, be kell látnunk, hogy ezeknek az eljárásoknak csak addig volt értelmük, amíg a tömegegyenes csak öntudatlan hipotézis gyanánt szerepelt, amelynek a természetben való kialakulásáról és fekvéséről fogalmunk nem volt. Most azonban, amikor ismerjük ennek a normális faállományok szerkezetében fellépő tömegegyenesnek analitikai tulajdonságait, azon kell lennünk, hogy erdőbecslési eljárásaink ezzel a *természeti jelenséggel elméleti szempontból is összhangzásba kerüljenek, másrészt, hogy ezt a törvényszerűséget a gyakorlati erdőbecslés szolgálatába vonjuk*.

Ha már most a tömegegyenesnek ebből a szempontból vett gyakorlati jelentőségét tárgyaljuk, be kell látnunk, hogy ennek a törvényszerűségnek az ismerete mellett a faállomány fatömegének a megállapítására irányuló gyakorlati feladatunk egészen más, az eddiginél egyszerűbb és világosabb formában jelenik meg előttünk.

Elsősorban is az erdőbecslés pontosságát más feltételhez köthetjük, mint eddig. Nyilvánvaló ugyanis, hogy feladatunk helyes megoldásához már nincs szükségünk a körlap alapján kiszámított átlag- vagy próbaifára, hanem annak szerepét betöltheti bármely vastagságú vagy körlapu fa, amelynek fatömege az átlagokat magában foglaló tömegegyenesben foglal helyet, vagy ahhoz közel esik. *Az alkalmas próba- vagy mintafák száma tehát egyszerre megszokszorosodott*. Ez a tény, az én szerény véleményem szerint, az erdőbecslés pontossága szempontjából kiváló jelentőségű. Tudjuk — hiszen az összes erdőbecslési kísérletek igazolják — hogy valamennyi *próbatörzs döntésével* kapcsolatos állománybecslési eljárás pontossága *elsősorban a próba- vagy mintafa helyes megválasztásától függ, annyira*, hogy egyetlen jól megválasztott próba- vagy mintafa jobb eredményt adhat, mint több kevésbé megfelelő próbatörzs átlaga. Mivel tehát minden a próba- vagy

mintafa helyes megválasztásától függ, azért annak az eljárásnak kell előnyt adnunk, amelylyel *a helyes minta- vagy próbafa kiválasztása a legkisebb nehézségbe ütközik.*

Ebből az egyedül helyes szempontból indulva ki, a tömeg-egyenesnek az erdőbecslés szolgálatába való bevonása — egyebektől eltekintve — különösen nagy előnnyel jár. Ha ugyanis a tömegegyenesben rejlő törvényszerűséget kihasználjuk, egyszerűen az előtt a feladat előtt állunk, hogy az egyenes körül csoportosuló értéksorozatból — a faállományban nagymennyiségben előforduló törzsek közül — *a vastagságtól függetlenül* minél jobb mintafát válasszunk, olyat, amelyben az átlagos növekvés lehető legjobban jut kifejezésre s így pontosan adja a hasonló vastagságu fák fatömegének átlagát. Az eddigi erdőbecslési eljárásoknál a körlap-átlagot képviselő próbafa kikeresése az erdőbecslőt kettős feladat elé állította. Először a területen szétszórta elhelyezkedő, különböző vastagságu fák közül az átlagos körlapnak megfelelő vastagsággal bíró fát kellett kikeresni, ha nem is valamennyit, legalább több példányt s ezek közül az átlagos növést kiválasztani. Mivel azonban a sok fa közül az átlagos vastagságu fának lelkiismeretes kikeresése is nagy munkát adott (pontos átlagkörlap sokszor nem is igen akad), azért a gyakorlatban rendszeren megelégedtünk azzal, ha hosszas keresés után legalább közel átlagos vastagságu fára akadtunk s a tulajdonképeni feladatunkkal, azzal, hogy lehetőleg *átlagos növekvésű* fát válasszunk, már keveset törődünk, s így az átlagos növekedés a megfelelő magasság és alak — a becslés pontosságának ez a lényegesebb feltétele — kellő mérlegelésben már nem részesülhetett. Mert azzal, hogy egy törzscsoportnak vagy az egész állománynak átlagos vastagságu fáját a körlapösszeg alapján nagy fáradsággal kiszámítottam és a megfelelő vastagságu fát kikerestem, még egy lépéssel sem járultam hozzá a faállomány fatömegének pontos meghatározásához. A pontos mintafa kikeresésénél tehát a bizonyos vastagsághoz való megkötöttség csak felesleges teher és akadály a feladat sikeres megoldásában.

Arra se gondoljon senki, hogy az átlagos vastagságnak megfelelő törzsek fatömegeinek a pontos átlag körül való megoszlása kedvezőbb, mint az összes törzseknek a tömegegyenes körül való elhelyeződése. Az egyes vastagsági fokokba sorozott törzsek

fatömegmegoszlása, az egyes körlapfokokra merőleges elhelyezkedésben elképzelhető Gausz-féle haranggörbék csak lényegtelen eltérést mutatnak, úgy hogy a tömegegyenes körül elhelyezkedő összes törzsek megoszlási görbéje a körlapfokok Gausz-görbéinek átlagos alakját adja.

A karámi luczfenyőállományban pl. 356 törzset döntöttünk, ezek közül a ledöntés előtt mintafára alkalmasnak találtunk 234-et, ezek között 17 darab olyan törzs van, amelylyel 1⁰/₀-nál kisebb, tehát abszolút pontossággal kapjuk a tömegegyenessel az állomány fatömegét. 78 olyan törzs van, amelylyel 3⁰/₀-nál kisebb, 137 törzsszel pedig 5⁰/₀-nál kisebb eltérést kapunk. Az átlagos törzsek között 6, 14 és 22 drb. olyan törzs van, amelylyel 1, 3, illetve 5⁰/₀-al kisebb eltérést kapunk, csakhogy ezeket a törzseket is 356, tehát ugyanannyi törzs közül kell kiválasztani, mint a tömegegyenes kihasználása esetén az előbbieket. Amint a következő kimutatásból látjuk, a valószínűség, hogy az összes törzsek közül 1,3 és 5 stb. ⁰/₀-nyi pontossággal kapjuk a faállomány fatömegét, körülbelül ugyanaz, mintha az előbb nagy fáradsággal kikeresett átlagos vastagságú törzsek közül választunk próbatörzset.

2. Kimutatás.

Eltérés	Az összes törzsek közül tömegegyenessel ad		Az átl. vastagságú (39.6—41.5 cm) törzsek közül (42/törzs)	
	⁰ / ₀	drb.	drb.	milyen valószínűséggel?
± 1		27	6	0.12
3		78	14	0.33
5		137	22	0.52
7		172	30	0.74
9		198	37	0.85
11		216	39	0.92

Mindezek alapján, azt hiszem megállapíthatjuk, hogy mivel a tömegegyenesnek az erdőbecslés terén való felhasználásával csak átlagos növésű mintafát kell kiválasztanunk, a körlapátlagfával való becslésnél pedig kettőt, átlagos vastagságot és átlagos növekvést, azért a tömegegyenesnek gyakorlati kihasználása erdőbecsléseink pontossága szempontjából nagy előnyt jelent. Fokozza a tömeg-

egyenessel elérhető pontosságot az is, hogy ennek a határozott jellegű törvényszerűségnek az alkalmazásával módunkban áll mintatörzseink fatömegeit felülvizsgálni, úgy hogy ezek a szabadon és könnyebben választott mintatörzsek, ha esetleg rosszak is, többnyire elvesztik az eredményre való döntő hatásukat, mert nem érvényesülnek teljes értékükkel az eredményben, hanem a törvényszerűség menetének megfelelően módosulnak, illetve egészen kiküszöbölhetőek. Hogy ez is csak a pontosság előnyére lehet, ez kétségtelen. Különösen nagy segítséget és előnyt jelent ez a tudományos kutatások terén; akkor pl. ha ugyanannak a faállománynak a fatömegét kell bizonyos időközökben (5—10 évenként) lehetőleg pontosan megállapítani. Mivel ilyen esetben aránylag csekély fatömeggyarapodásnak, a *tömegnövedéknek* a megállapításáról van szó, azért, ha az *Urich-* vagy *Hartig-*féle eljárással kellene a kísérleti állomány fatömegét meghatározni, igen könnyen megeshetik, hogy az új próbatörzsek fatömege, amelynek helyes vagy hibás voltának megítélésére semmiféle támpontunk nincs, az idősebb állományra nézve kevesebb fatömeget ad, mint az 5—10 évvel előbb választott átlagfák fatömege. S így növedék helyett apadékot kapunk. *Kopeczky* pl. éppen egy ilyen esetnek az ismertetésével kezdi új állománybecslési eljárásának a leírását.

De más téren is felbecsülhetetlen előnyt jelent a tömegegyenesnek az erdőbecslés szolgálatába való bevonása. De ezekre most részletesen ki nem térek. Ez alkalommal arra sem térhetek ki, hogy miképp hasznosíthatjuk a tömegegyenes tételét.

Azzal, hogy miképpen egyszerűsíthetjük és tökéletesíthetjük erdőbecslési eljárásainkat, a faállományok szerkezetére vonatkozó előadásaim után külön előadásban kívánok foglalkozni. Éppen azért a tömegegyenes gyakorlati jelentőségének további ismertetését be is fejezem; azt hiszem, mélyen tisztelt Uraim, hogy az eddigiekből is meggyőződhettek arról, hogy a tömegegyenes tétele, amellett hogy *eddigyi ösztönös eljárásainknak tudatos és szilárd alapot ad, az erdőbecsléstan terén egészen új perspektívákat nyit.*

Ezek után még röviden annak megállapítására fogok kiterjeszkedni, miképp változik a faállományt alkotó fák tömegmagassága, magassága és alakszáma a mellmagassági körlaphoz vagy vastagsághoz képest.

A tömegmagassággal röviden végezhetünk. Hiszen a tömeg-egyenesből matematikai szükségszerűségképen következik és mult előadásomban ki is mutattam, hogy a körlap szerint rendezett tömegmagasságok az egyenszáru hiperbola szerint kell hogy változzanak, ha azt akarjuk, hogy a körlapátlagfa egyuttal fatömeg-átlagfa lehessen. A 9. sz. rajzban feltüntettük a I., II., IV. és VIII., a karámi luczfenyvesnek, egy 70 éves erdei fenyvesnek, egy lucz és jegenyével vegyes állománynak és egy 175 éves bük-kösnek tömegmagasságait, amint látjuk, a tömegegyenesből a

$$y = \frac{(g-c) a}{g} = a - \frac{ca}{g}$$

képlettel kapott matematikai görbe a tényleges adatok átlagában halad.

Az a kérdés már most, hogy a tömegmagasságnak, y -nak az ezekben megállapított változása mellett, mikép változik h -nak és f -nek, a magasságnak és az alakszámnak az értéke?

Annnyit már előre is megállapíthatunk, hogy amennyiben

$$y = a + \frac{b}{g} \text{ és } y = hf$$

ebből következik, hogy ha y -nak két tényezője közül egyiknek, h -nak vagy f -nek változását ismerjük, a másiknak változása önként adódik.

Dr. *Gehrhardt*-nak mintatörzsekkel végzett kísérletei szerint a gh és gf értékek g szerint szintén az egyenes egyenletében fekszenek; h -nak és f -nek értéke tehát — éppugy mint a tömegmagasságé — a hiperbola egyenlete szerint változik.

Lássuk, hogy tisztán matematikai szempontból mikép egyeznek ezek a megállapítások a *Kopecky*-féle tétellel.

Ha $gh = ag + b$ és $gf = a_1g + b_1$ akkor a két egyenlet szorzatából következik, hogy

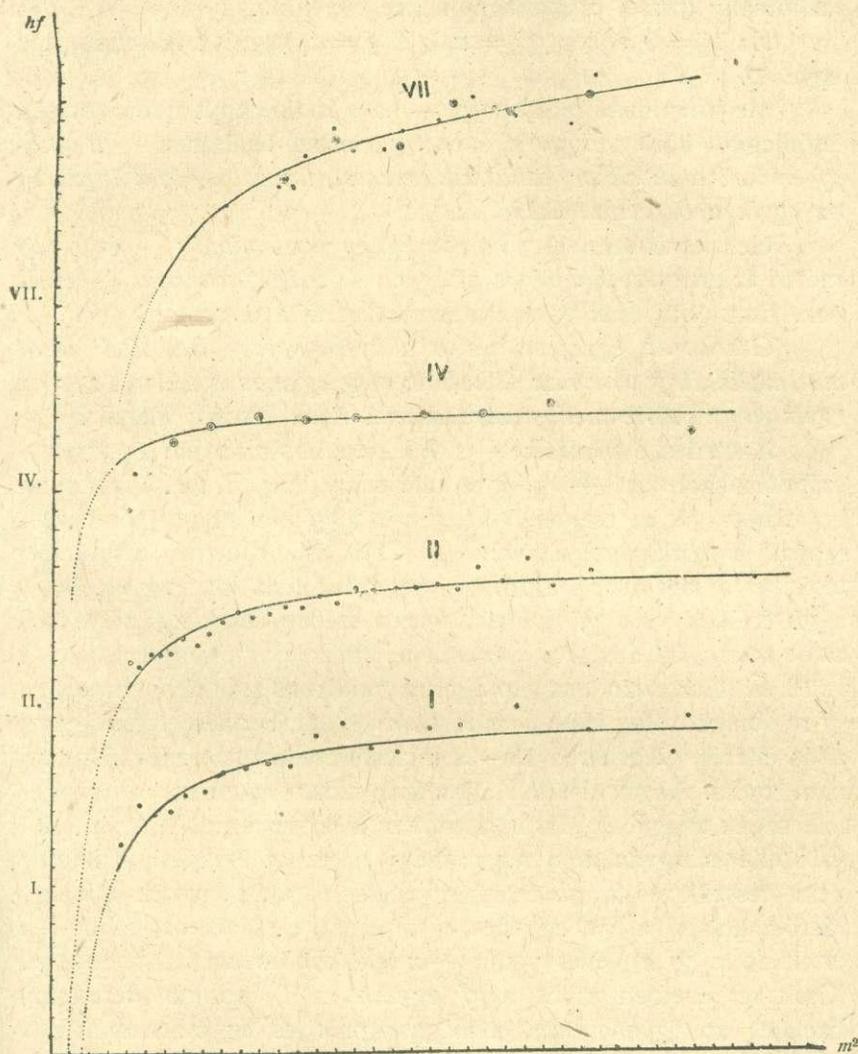
$$g^2hf = Ag^2 + Bg + bb_1$$

$$\text{amiből I. } ghf = m = Ag + B + \frac{bb_1}{g} \text{ és}$$

$$\text{II. } hf = A + \frac{B}{g} + \frac{bb_1}{g^2}$$

Amint látjuk, gh és gf egyenesből m -re nézve nem kaptunk tömegegyenest és y -ra nézve nem kaptunk hiperbolát.

Az I. és II. képlet csak akkor ad tömeggyenest vagy hiperbolát, ha azokban az utolsó tag 0-val egyenlő. Ez a tag pedig,

9. ábra. A tömegmagasság változása az I., II., IV. és VII. kísérleti állományban. amint látjuk, csak akkor 0, ha vagy b , vagy b_1 avagy mindkettő 0-val egyenlő.

Ha $b = 0$, akkor $gh = ag$, vagyis a gh egyenes a 0 ponton halad át, ami csak akkor volna lehetséges, ha $h = a$, vagyis a faállomány törzsei magasságra nézve egyenlők.

Ha $b_1 = 0$, akkor $gf = a_1 g$ és $f = a_1$ vagyis a fák alakszáma egyenlő.

Megállapítható tehát, hogy — ha a faállományt alkotó törzsek fatömegei a körlap függvényében egyenesben fekszenek — *a gh és gf értékek csak akkor adhatnak egyenest, ha azok közül legalább az egyik a 0 ponton halad át.*

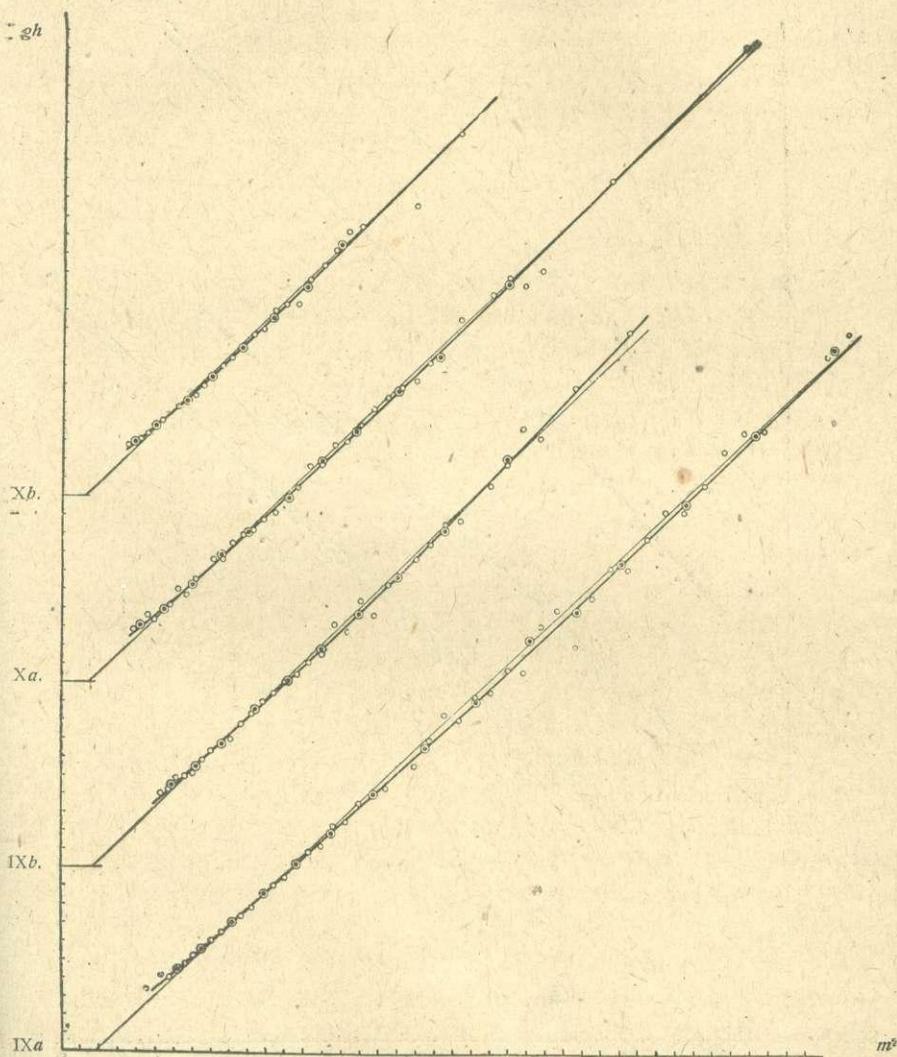
Gehrhardt szerint azonban a gh egyenes mindig — értékben metszi az ordináta-tengelyt, a gf egyenes pedig rendszerint $+$ értékben. Ez utóbbi csak ritka esetben halad át a 0 ponton.

Gehrhardt egyenesei és a Hayer-Kopecky-féle tétel tehát matematikailag véve nem állhatnak meg egymás mellett. Vagy az egyik, vagy másik módosításra szorul. Az a kérdés: melyik?

A kérdés eldöntésére — noha igen hosszadalmas és fárasztó számításokkal járt — kísérleti állományainkban megállapítottuk az átlagos gh , az eszményi henger és a gf : az átlagos tömegkör-lapnak a körlap szerint való változását. Matematikai következtetésünket a tapasztalati adatok is megerősítették. Igaz ugyan, hogy a gh értékek és a gf értékek is igen szépen sorakozó pontsorozatot adnak, de általában véve nem adnak pontos egyenest (lásd az 10. és 11. sz. rajzot), hanem a gh -ra vonatkozólag fölfelé homoru, a gf -re vonatkozólag kissé domborodó vonalat. Természetes, hogy ezt a kis eltérést Gehrhardt 15—20 mintatörzse alapján megállapítani nem tudta. A mi kísérleti állományainkban azonban a tömeges jelenségek átlagában már határozottan kifejezésre jut. Az egyenestől való eltérés ugyan nem nagy; mégis ha ezt az elhajlást tekintetbe nem vesszük és a gh és gf egyenest a pontsorozatra mintegy ráerőszakoljuk, a gh egyenes a tömegegyenesénél nagyobb $+$ x értékben, a gf egyenes pedig $-x$ értékben metszi az x tengelyt. (Csak két esetben ment a gf egyenes a 0 ponton keresztül.) Ezekkel az egyenesekkel a magasságnak és az alakszámnak a változására természetesen hiperbolát kapunk, de ez, amint ezt a következő (12. és 13. sz.) grafikonokon láthatjuk, ha keveset is, mégis észrevehetően eltér a magasságoknak és alakszámoknak tényleges görbétől.

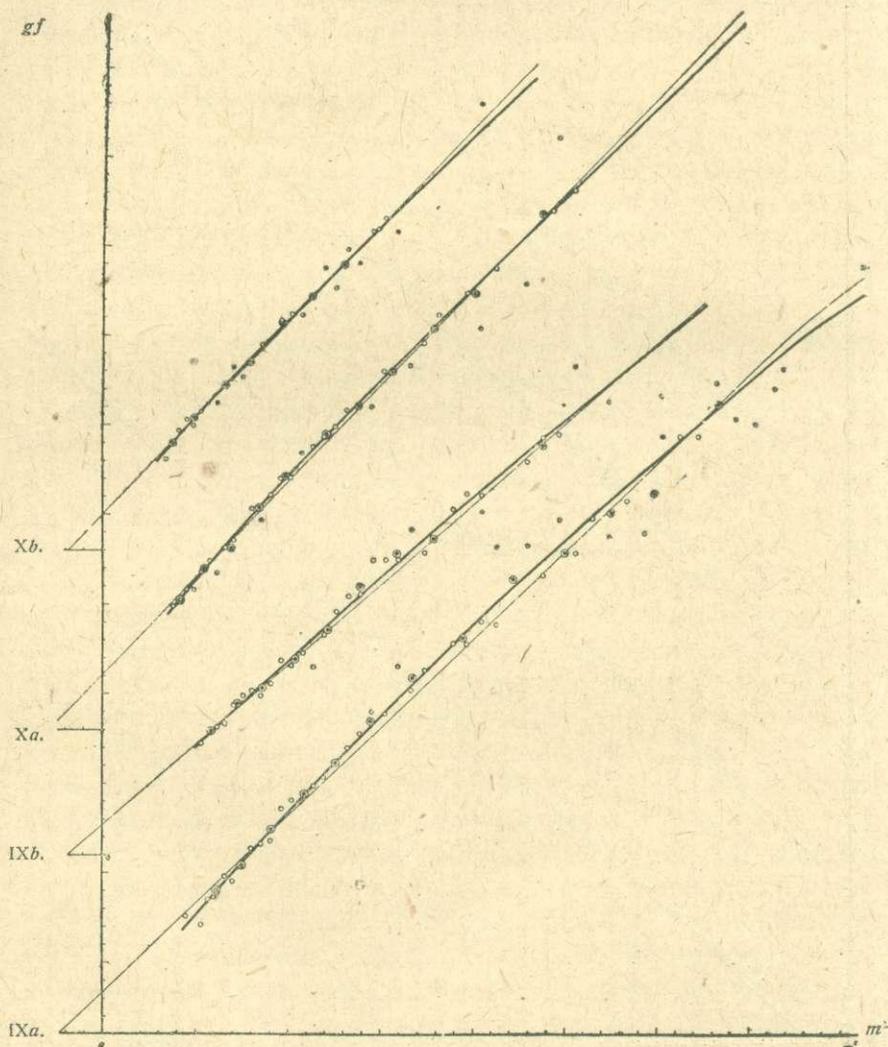
Azt hiszem, főlöseges rámutatni, hogy a tömegegyenes tetele ezáltal újabb megerősítést nyert.

Megállapíthatjuk ilyen formán, hogy a magasságnak es vastagfa-alakszámnak a faállományokban való változása hasonlít ugyan a hiperbolához, de hajlása nem olyan erős és határozott.

10. ábra. gh értékek a IXa., IXb., Xa. és Xb. kísérleti állományban.

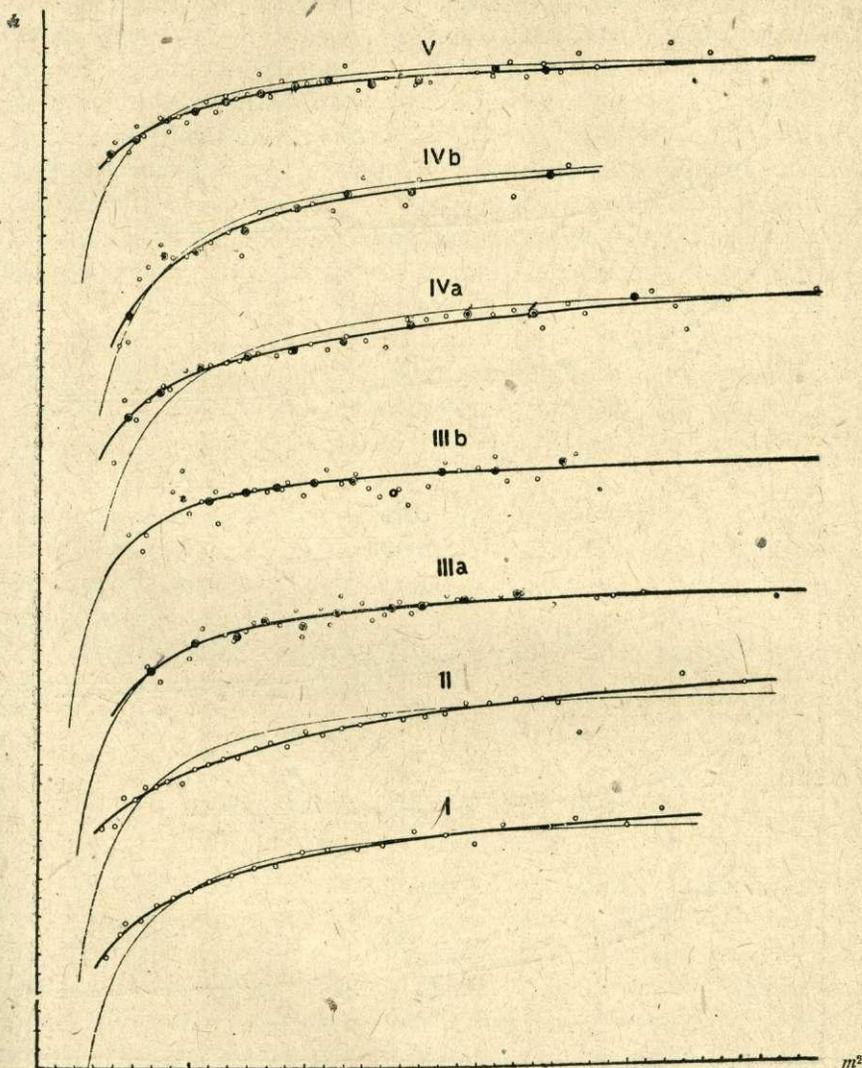
A magassági görbe erős emelkedéssel kezdődik, de az átlagos körülményeknél már csak keveset emelkedik, viszont az alakszám-görbe — a fenyőféléknél — a vékonyabb vastagsági fokokban a legmagasabb s onnan eleinte erősebben, később lassabban süllyed. A lombfaállományoknak a vastagfára vonatkozó alakszám-görbéje

11. ábra. *gf* értékek a IXa., IXb., Xa. és Xb. kísérleti állományban.

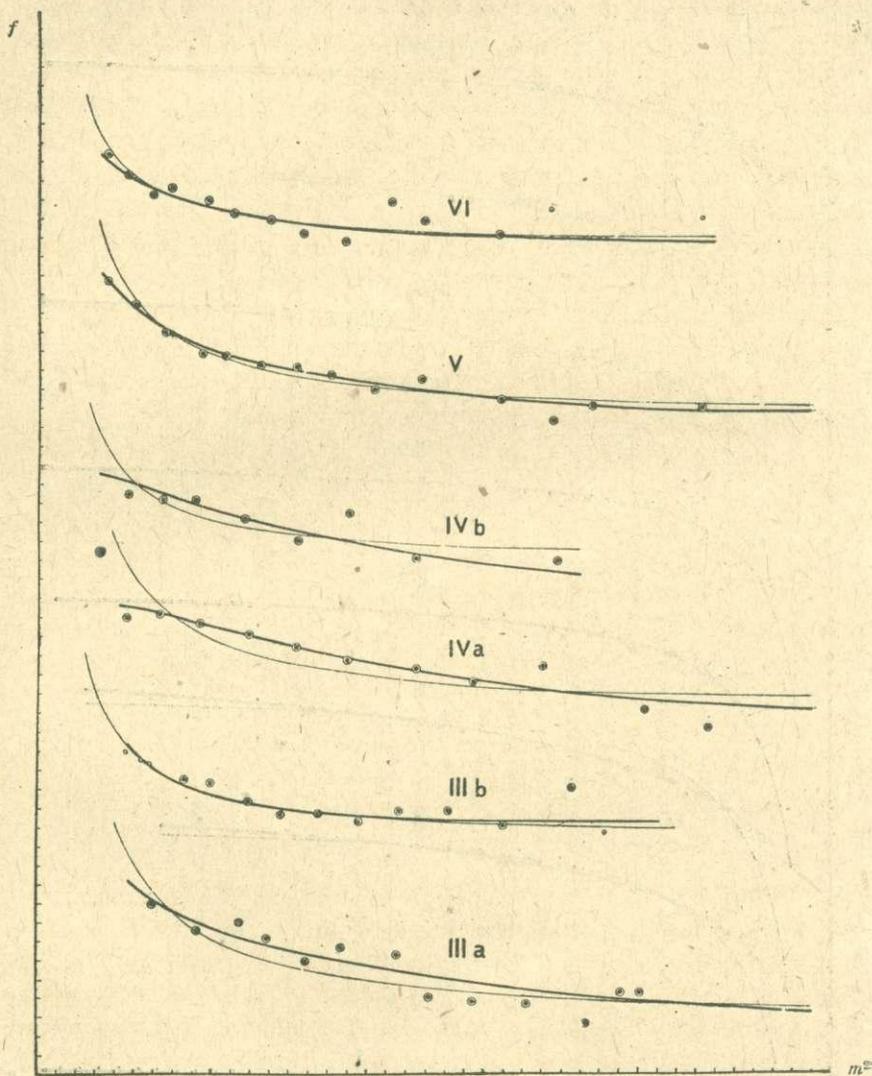
más, még pedig olyan, amely az alsó (vékonyabb) vastagsági fokokban erősebben, majd lassabban emelkedik.

Mindezek az itt bemutatott grafikonokban kifejezett függ-

12. ábra. A magasság változása a mellmagassági körlap szerint az I—V. kísérleti állományban

vények a faállomány átlagos magasságának és átlagos alakszámának a megállapítása szempontjából bírnak jelentőséggel. Az erdészeti irodalomban sokáig még ezeknek az értelmezése körül sem

13. ábra. A vastagfa-alakszám változása a mellmagassági körlap szerint a III—VI, kísérleti állományban.

volt meg az egyöntetűség. Amig pl. *Kuntze, Baur, Urich*, valamint *Flury* a faállomány átlagos magassága és alakszáma alatt a faállományt alkotó fák magasságának és alakszámának *aritmetikai* átlagát érti és azokat ehhez képest a *törzsszám* alapján határozza meg, addig *Heyer, Lorey, Weise, Wimmenauer, Gehrhardt*, valamint *Schiffel* szerint, a faállomány magassága és alakszáma alatt azt a magasságot és alakszámot kell érteni, amelyik egymással és az állomány körlapösszegével szorozva a faállomány fatömegét adja. Ezek szerint a magasság és alakszám megállapításánál a *körlapra, alakszámra* vagy a *fatömegre* is tekintettel kell lenni.

Ezeknek a különböző felfogásoknak megfelelően, a faállomány magasságának meghatározására közel 10-féle eljárást hoztak javaslatba. Mindezeknek az eljárásoknak a tárgyalásába nem bocsátkozhatom, csak azokra kívánok rámutatni, amelyek a faállományt alkotó fák magasságának és alakszámának az itt bemutatott változásával a legszorosabb összefüggésben állanak.

$$H = \frac{G_1 h_1 + G_2 h_2 + \dots + G_n h_n}{G}; \quad F = \frac{G_1 f_1 + G_2 f_2 + \dots + G_n f_n}{G}.$$

Ez *Lorey*-nek az irodalomban már általánosan elfogadott és később dr. *Gehrhardt* *gh* és *gf* egyenesével megerősített eljárása, amikor az átlagos magasságot és alakszámot a körlap segítségével állapítjuk meg.

Schiffel, mint matematikailag és elméletileg egyedül helyes eljárást, ezt a képletet ajánlja:

$$H = \sqrt{\frac{V}{G} \cdot \frac{G_1 h_1 + G_2 h_2 + \dots + G_n h_n}{G_1 f_1 + G_2 f_2 + \dots + G_n f_n}},$$

$$F = \sqrt{\frac{V}{G} \cdot \frac{G_1 f_1 + G_2 f_2 + \dots + G_n f_n}{G_1 h_1 + G_2 h_2 + \dots + G_n h_n}}.$$

Schiffel e képleteinek elméleti és matematikai alapon azért volna jogosultságuk, mert ezeknek szorzata az állomány körlapjával szorozva, csakugyan *GHF* a faállomány fatömegét adja. Nagy hátránya azonban ennek az eljárásnak az, hogy aszerint, amint a *V* az összes fára vagy csak a törzsfára, illetve vastagfára vonatkozik, más-más átlagos magasságot kapunk. A gyakorlati alkalmazhatóság pedig szinte ki van zárva, mert az átlagos magasság meghatározásához a fatömeg ismeretét már megkívánja.

A Lorey-Gehrhardt-féle eljárás mindenesetre egyszerűbb, de ez arra a feltételre épít, hogy a *gh* és a *gf* értékek a körlap függvényében egyenest adnak és hogy ennek megfelelően a magasságok és alakszámok vagy egyenlők vagy egyenszárú hiperbolában fekszenek. Ebből a feltételből következik az is, amit különben dr. Gehrhardt előtt már dr. Speidel is megállapított, hogy a körlapátlagta magassága és alakszáma egyuttal a faállomány magassága és alakszáma is.

3. Kimutatás.

Kísérleti ter. száma	Schiffel	Lorey- Gehrhardt	A körlap átlag alapján
	<i>m</i>	<i>m</i>	<i>m</i>
I	40·38	40·11	39·90
II	24·21	24·13	24·10
IIIa	36·42	36·45	36·31
IIIb	36·31	35·91	36·20
IVa	22·49	22·13	22·34
IVb	22·48	22·50	22·48
V	32·37	32·42	32·28
VI	35·08	35·14	34·88
VII	23·53	23·51	23·51
VIII	26·83	26·84	26·84
IXa	34·03	34·10	33·74
IXb	34·16	34·26	33·85
Xa	34·28	34·38	34·19
Xb	33·70	33·77	33·40

Ezt a tételt mi is elfogadhatjuk. Kísérleti állományaink elemzéséből ugyan azt láttuk, hogy a *gh* és *gf* egyenes a faállományt alkotó fák magassági és alakszám változásában teljes pontossággal csak ritkán érvényesül, az eltérés azonban nem olyan nagy, hogy gyakorlati szempontból latba eshetne. A harmadik kimutatásban találjuk kísérleti állományainknak átlagos magasságát Schiffel és Lorey-Gehrhardt képletével kiszámítva. A harmadik rovatban pedig az átlagos körlapnak megfelelően az illető görbékről

leolvasott értékeket. Amint látjuk, a körlapátlagfa magassága a legtöbb esetben csak *néhány cm*-el tér el a *Schiffel* illetve *Lorey-féle* képlettel kiszámított magasságtól. Ugyanez áll az alakszámra nézve is. Azt hiszem, ez az igen csekély eltérés jóval alatta marad annak a pontosság határnak, amelyet a gyakorlatban megkívánhatunk.

Ime, mélyen tisztelt Uraim! Mindezekből meggyőzően alakul ki az a tétel, amelyet *Schiffel*, erdészeti irodalmunknak ez a nagytekintélyű matematikusa 1903-ban az ő korábbi megállapításaival *ellentétben*, a faállományok összetételére vonatkozó vizsgálódásai közben így fejezett ki: „Es ist also der Mittelstamm, d. i. seine Masse und seine Massenfaktoren charakteristisch für den Bestand. Die innere Struktur und Eigenart (des Bestandes) gelangt im Mittelstamme und in der Stammzahl zum Ausdruck“. Ugyanezt állapította meg — bár más szavakkal — dr. *Speidel* 10 évvel *Schiffel* előtt az ő precíz tömeggörbéi révén. De, Uraim, ez csak derivatum, ez csak *egy* eredmény! Az *ok a háttérbe szorult*. Tudjuk, láttuk és bebizonyítottam, hogy ennek a nagy horderejű tételnek alapja, forrása és lényege az a természeti jelenség, amit *Speidel* nem sejtett, *Schiffel* pedig még nem mond: *a tömeg-egyenes és a vele kapcsolatos magassági és alakszámgörbe. Ezek pedig azok a pillérek, amelyeken a törzsszám megoszlási törvényével az egész faállomány felépül*. Hogy mikép, arról majd más alkalommal!

Erdeink elgyertyánosodásáról.

Irta: Lippóczy Béla.

Majerszky erdőtanácsos 1921. évi május hó 15-dikén megjelent cikkében azt írja: „Az az erdész, aki nem tud az erdő nyelvén beszélni, nem tud a természet nyitott könyvében olvasni, nem tudja magát beleélni az erdő életébe, az lehet jó, sőt kitűnő erdőkihasználó, de nem erdőgazda a szó nemesebb értelmében“.

A magam részéről hozzáteszem, hogy az elgyertyánosodás problémájával csak az az erdőgazda hivatott sikeresen megküzdeni, akiben a felsorolt tulajdonságok megvannak.

Az elgyertyánosodás mérvé általánosságban függ a talajtól, a kitétségtől, a fanemtől, a fő- és előhasználatok kivitelétől, a kihozástól, a legeltetéstől és az erdei károsításoktól. Már ebből is következik, hogy az elgyertyánosodás ellen csakis úgy védekezhetünk, ha minden egyes erdőgazdasági ténykedésünket eme kérdés ismerete és fontossága a teljes mértékben áthatja.

Megfigyeléseim nagy részét már közöltem az 1919. évi márczius 15-diki „Erdészeti Lapok“-ban.

Azóta az 1918. évi óriási bükkmakktermésből keletkező cseprentéseket kísérjük figyelemmel és Radó kollégámmal egyetemben kísérleteket eszközöltünk.

Általában tapasztaljuk, hogy a bükkcsemetés korántsem oly árnyéktűrő, amint azt hittük.

1919., 1920. és 1921. évben bejártuk azokat az erdőrészeket, ahol bükkmakktermés volt és 1919. évben a korai fagyok a bükk kelvényeket nem érintették.

Ott, ahol az anyaállomány teljes, vagy 0·9 és 0·8 záródású, az egy-, illetve kétnyaras bükk teljesen kipusztult, ha fekvésénél fogva oldalvilágosságot nem kapott.

Próbaképen sűrűn megtelepedett cseprentéseket 20—30 m átmérőjű körzetben 1919. évben felszabadítottunk. Az első nyáron a fiatalos megsárgult, 30 százaléka elpusztult.

A megmaradt csemetés a folyó év tavaszán már sokkal zöldebb volt, mint 1920. évben.

Egyáltalán a 8—10 éves bükkfiatalos is sárgul a teljes tarolás utáni nyáron. De ez a jelenség csak egyik kihatása a bükk nagyfoku érzékenységének. Legszebben diszlik az a bükkcsemetés, amely oldalról élvezzi a napfényt.

Több év óta tapasztaljuk, hogy az oldalvilágosság a természetes feljulásra, nevezetesen a bükk- és nemesebb fiatalos fejlődésére nagyon kedvező hatással bír.

1916. évben a nagydeli és bükkösmátrai erdőrészben 1—2 k. holdon a teljes sűrűségű természetes újulatot szabadítottuk, illetve taroltuk.

A vágás befejeztével az összes kitermelt anyagot az erdei ut mellé kihoztuk.

A vágás környékén egy-két arasz magasságu, akkor gyertyánosnak látszó 0·3—0·5 záródásu alátelepülés mutatkozott.

1916. év nyarán szinte csodálkozva észleltük, hogy a vágást övező nemesebb fiatalos jóformán napról-napra emelkedik a gyertyán rovására.

Azóta a jelzett erdőrészekben már három izben taroltunk s a felujult vágásterület már 60 k. holdat tesz ki.

Ez idő szerint 4—5 k. hold kivételével a bükknek s a többi nemesebb fanemnek oly térelőnyt biztosítottunk, hogy kellő tisztítás mellett az elgyertyánosodásától tartanunk egyáltalában nem kell.

Ennek hatása alatt mindazokat a természetes ujulatokat, amelyek már levegőt kívánnak, taroljuk. Sőt, az anyaállomány átlagos magasságának megfelelő átmérővel mesterséges lékekkel szórjuk be a vágásra érett erdőrészetet, tekintettel a természetes ujulatokra.

Eme eljárás folytán a vágást övező cseprentéseknek oldalvilágosságot adunk a következő gyűrűző vágásig, így nemcsak neveljük, hanem az elgyertyánosodástól meg is óvjuk azáltal, hogy a gyertyán a leglassabb növekvésű lombfajlévén, tehát elmarad a többi ujulattól, azoknak gyorsabb növekvése következtében.

Ilyenkor teljesíti a tulajdonképeni hivatását, amikor a talaj üdeségét és termőerejét fenntartja anélkül, hogy a nemesebb fanemet fejlődésében gátolná.

Mert soha se tévesszük szem elől, hogy a vágatási korhoz közel álló erdőseink legnagyobb részében természetes ujulat fellelhető. Csakhogy az, a gyertyán kivételével, kaleidoszkópszerűleg változik, amint több vagy kevesebb világossághoz jut.

A nemesebb fanem világosság hiányában kipusztul, azonban a gyertyán kitart, s várja azt a pillanatot, hogy uralomra kerülhessen.

Hogy a gyertyán a talaj üdeségét és befogadóképességét mennyire megtartja, erre számtalan példával szolgál a Bükk-hegység is.

Kiritkult tölgyesekben és cseresekben, ahol gyertyán anyafa is előfordul, a tölgy- és cseresportok alatt, sajnos, sok gyertyán-csemetét látunk, viszont a gyertyán alatt a tölgyfélüket találjuk.

Ez a jelenség is szolgálhatna utmutatóul arra, hogy tölgyeinkben kétkoru szálerdőt neveljünk, amelyben a mellékállományt, a gyertyán helyett, valamelyik fenyőféle képeznék.

Az erdei legeltetés, nemkülönben bármilyen erdei károsítás szintén az elgyertyánosodásnak kedvez. Az utóbbi három év, sajnos, bőséges alkalmat nyújtott, hogy ennek következményeit észlelhessük.

Az ujhutai erdőgondnokságban kimutatható, hogy a gyertyán anyaállomány azokban az erdőrészekben jutott tulsulyra, amelyekben a régi időben marhával és lóval legeltettek.

Még az olyan erdőrészekben is, amelyek marhahajtó utak mellett terülnek el, s egyébként legeltetésük tilos, azon a sávon, amelyen a jószág becsap, a bükkfiatalos helyét teljes mértékben a gyertyán foglalja el.

Bükkujulatot csak ezen a sávon tud láthatunk.

Az állandóbb erdei legeltetéstől a talaj bizonyos fokban megkeményedik, kopogóssá válik.

Az ilyen erdőtalajon rendszerint a gyertyán- és kőrisfiatalos tenyészik, míg a bükk- és tölgyfák befogadására teljesen alkalmatlan.

A meglevő tölgycsemete tengődik, azonban az érzékeny bükk már az ily rongálást sem bírja el.

A gyertyán oly szívós, hogy még az előforduló erdei tűz sem pusztítja el. Erre példát szolgáltatnak leégett fiatalosaink.

A tüzeset utáni évben a gyertyántövek buja sarjadzása folytán egész erdőrészek a nem kívánt mértékben elgyertyánosodtak.

Az itteni tapasztalatok szerint, a gyertyánt sikeresen irtottuk irtókapával és a csemetegyomlálóval június és július hóban, amikor a lombfélék legcsekélyebb sarjadzással bírnak.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

I.

Hirdetmény.

Az 1921. évben az őszi erdészeti államvizsga 1921. évi november hó 7-én és a rákövetkező napokon fog megtartatni.

Az 1921. év őszen erdészeti államvizsgát tenni szándékozók felhivatnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket az ehhez szükséges engedély iránt a földmivelésügyi miniszterium erdészeti főosztályának címére (Budapest, V., Zoltán-utca 16. szám) legkésőbb 1921. évi augusztus hó végéig küldjék be.

Az erdészeti államvizsgához bocsátásra a mai kivételes körülmények között azok is igényt tarthatnak, akiknek gyakorlati szolgálata a vizsga idejéig számítva a két évet nem éri el, ha igazolják azt, hogy a gyakorlati szolgálatban mutatkozó hiányosság önhibájukon kívül, valamely — a háborúval kapcsolatos — méltánylást érdemlő ok következtében állott elő.

Budapest, 1921. évi július hó 30.-án.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

II.

Körrendelet.

Az alföldi erdőtelepítésről összeállítandó törzskönyvek vezetéséről szóló utasítás.

7383/1921. F. M. szám. — Az 1920. évi december hó 2-án tartott értekezletnek az 18677/1920. számú rendelettel közölt jegyzőkönyvére való hivatkozással idecsatolva megküldöm az alföldi erdőtelepítésekről szóló nyilvántartás nyomtatvány mintáját és felhívom, hogy a nyilvántartást a következő utasítás szerint vezesse:

1. A nyilvántartás évek hosszú során át gyűjtendő tapasztalatok feljegyzésére szolgáló alapvető munka, amelynek célja egyfelől az erdősítés hatását, annak következményeit és a nyomába lépő változásokat a befásított részlet talaját és környezetét illetőleg megállapítani és feljegyezni, másfelől a különféle fajok fejlődése és a talaj ős flórája közötti összefüggést megvilágítani, végül a szerzett tapasztalatokból a jövőben folytatandó rendszeres erdőgazdaság részére alapul felhasználható adatokat nyújtani.

2. A nyilvántartást a mindenkori erdőgondnok, illetőleg helyi megbizott, az erdőtelepítési kirendeltség székhelyén pedig a kirendeltségnek egyik kijelölt tisztviselője tartozik saját felelősségének teljes tudatában, a valóságnak megfelelően vezetni és minden feljegyzést a bejegyzés helyének, keltének és a feljegyzést teljesítő hivatali állásának feltüntetése mellett aláírásával hitelesíteni. A bejegyzések kelte és aláírása a nyomtatvány első és negyedik oldalán a mindenkori feljegyzések alá, a második és harmadik oldalon pedig a jegyzet rovatba kerülnek.

3. A nyilvántartásban minden vakarás tilos. A netaláni töréseknél és kiigazításoknál az eredeti szövegnek vagy számadatnak olvashatónak kell maradnia.

4. A használatba vett nyilvántartási nyomtatványpéldányok egy-egy erdőgondnokság vagy helyi megbizott keretén belül, erdőbirtokként folytatólagos lapszámmal ellátott külső borító ívekben kezelendők és ezekben elhelyezve az erdőbirtok minden erdőrésztele külön nyilvántartási lapot (4 oldal) kap.

Az egyes nyilvántartási lapok további intézkedésig nem fűzendők egybe, hanem az erdőbirtokként sorszámmal ellátott külön-külön külivekbe elhelyezve, kartonlapok között, avagy táblás borítékban lesznek megőrzendők.

5. A nyilvántartás első és negyedik oldala a talaj jellegzésére szolgál. Itt ismertetendők úgy a talaj általános, mint különleges tulajdonságai, ugymint az altalaj és feltalaj minősége, összetétele, szerkezete, mélysége, a feltalaj külső felülete, nedvességi foka, vízfelvevő képessége, kitettsége úgy az égtájak felé, mint a klimai és geológiai behatások szempontjából (fagyzug talajvíz, sziktartalom, szélnek kitett, vagy védett stb.) és a talaj élő takarója a jellegzetes, tömegesen és erőteljes fejlődésben előforduló gyomnövények felsorolásával.

6. Az 5. pont alatti adatok megállapítása után a viszonyoknak megfelelő nagy mérczéjű térképvázlatba (croquis) kell az erdősités szempontjából felállítandó talajosztályok hozzávetőleges határvonalait berajzolni és az egyes területrészekbe telepítendő faneemet megállapítani és bejegyezni. Ezt a térképvázlatot a felvételt végző tisztviselőnek aláírásával ellátva, a vonatkozó nyilvántartási törzskönyvlaphoz kell csatolni és ezért a térkép nagysága

csak a törzkönyvlap méreteivel, vagy azok sokszorosával legyen egyenlő.

7. A nyilvántartás 2. és 3. oldalának kitöltésénél az utmutatást a nyomtatvány fejezetei írják elő. Ezeket a telepítési és illetőleg pótlási munkálatok teljesítése után azonnal kell foganatosítani. Az erdőszítés teljes befejezte után pedig folytatólag minden évben a tenyészidőszak elmúltával fel kell jegyezni mindazokat a tényezőket, amelyek a megtelepített fiatalos fejlődését elősegítették, vagy esetleg hátráltatták.

Ha egy nyilvántartási lap megtelik, a feljegyzés pótlapokon folytatandó, amelyeket az eredeti laphoz hozzá kell fűzni.

8. A nyomtatványt a földmivelésügyi minisztérium erdőszítési főosztályának segédhivatala kezeli, ahol a szükséges példányszám jelen rendeletre való hivatkozással és nyugta előzetes beküldése mellett megrendelhető. A kirendeltségek a nyomtatványt az erdőgondnokságoknak, illetőleg helyi megbizottaknak szintén csak nyugta ellenében és ennek megfelelő ellennyugta kíséretében adhatják ki.

Ezek után felhivom, hogy az ezidőszert már szükséges nyomtatványmennyiséget a fenti módozatok mellett a nevezett segédhivatalnál rendelje meg és nyilvántartások vezetését illetőleg kiadott ezt a rendeletemet a kerületében működő helyi megbizottakkal (erdőgondnokságokkal) haladéktalanul közölje és a felfektetett nyilvántartások helyes vezetését a maga részéről is állandóan figyelemmel kísérje és ellenőrizze.

Budapest, 1921. évi május hó 10-én.

A miniszter helyett:

Kaán
h. államtitkár.

I. melléklet a 7383/1921. F. M. számú körrendelethez.

A borítéklap szövege:

Az alföldi erdőtelepítések nyilvántartása.

A beliv első oldala:

A gazdasági osztály tag részlet
talajviszonyainak leírása.
(Talajjellegzés.)

A beliv második oldala :

..... gazdasági osztály tag.

1.	2.	3.	4.		5.			
Tételezszám	Az erdő- részlet ki- terjedése	A telepítés megelőző megmunkálás	A telepítés		A használt magvak, illetve csemeték			
	<i>ha</i>		ideje (év és évszak)	módja : vetés, ültetés, dugvány, Hálózat	fafaja	kora	darab száma	mennyi- sége
						év	ezer	<i>l v. kg</i>

A beliv harmadik oldala :

..... részlet.

6.	7.	8.	9.
A telepítés után való ápolás	A fiatalos fejlődé- sének leírása a vizs- gálat idejének fel- tüntetésével	Elemi csapások vagy egyéb károk leírása (mikor? meddig?)	Megjegyzés

II. melléklet a 7383/1921. F. M. számú körrendelethez.

A borítéklap szövege :

A kísérleti területen végzett erdőtelepítés nyilvántartása.

A beliv első oldala :

A kísérleti területen
végzett telepítések
általános viszonyainak leírása.

III.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter 1921. évi július hó 3-án 82519/1921. szám alatt kelt és valamennyi kir. erdőfelügyelő-séghez intézett rendeletének másolata.

A nyilvántartások egyöntetű vezetése tárgyában kiadott 104382/1899. F. M. számú körrendelet 12. pontjában foglaltakkal kapcsolatban rendelem, hogy az erdőrendészeti áthágásokra vonatkozó határozatok végrehajtásának könnyebb ellenőrizhetése céljából az erdőrendészeti áthágásokról szóló nyilvántartásának 27. és 28. fej. rovatai között „A marasztaló jogerős határozat elévülésének ideje” szöveggel új rovat iktatassék be.

Együttal az erdőrendészeti áthágások nyilvántartásának pontos vezetését a kir. erdőfelügyelőségnek ezuttal is szoros kötelességévé teszem és utasítom, hogy az erdőrendészeti áthágási ügyek elintézését figyelemmel kísérvé, az azok tárgyában hozott jogerős marasztaló ítéletek végrehajtását állandóan szorgalmazza s gondja legyen arra, hogy a kiszabott pénzbüntetések behajthatóságának elévülése be ne következhessek.

Amennyiben pedig azt tapasztalná, hogy a megítélt pénzbüntetések és eljárási költségek behajtása nem a kellő gyorsasággal és erélyvel történik, az arra illetékes hatóságnál a megfelelő lépéseket még az elévülési idő lejárta előtt tegye meg s ha eljárása eredményre nem vezetne, az esetet hozzám jelentse be.

Felhivom továbbá, hogy megfelelő módon gondoskodjék arról is, hogy az ítéletek végrehajtására hivatott közegek az ítélet végrehajtásának megtörténtéről (a pénzbüntetés és eljárási költségek befizetéséről) a kir. erdőfelügyelőséget is mindenkor késedelem nélkül értesitse.

Végül az elől idézett körrendeletet kiegészítésképpen utasítom a Czimet, hogy az erdőrendészeti áthágások ügyállásáról a nyilvántartás alapján ide félévenként és pedig mindenkor legkésőbb januárius, illetőleg július hó 15-éig összefoglaló jelentést tegyen s jelentésében adja okát, hogy az I. foku határozatok meghozatalánál, továbbá a jogerős határozatok végrehajtásánál mutatkozó elmaradásnak mi az oka.

Jelentésében kiemelendők továbbá azok az intézkedések, melyek a jogerősen megítélt, de be nem fizetett pénzbüntetések és eljárási költségek behajtásának szorgalmazása érdekében a Czim részéről tétettek.

E rendeletemben kívánt első jelentése 1921. VII. 15-ig felterjesztendő. A miniszter helyett: Péch s. k. h. államtitkár.

IV.

Hivatalos közlemény.

Közhirré teszem, hogy a Hollóháza községi (Abauj-Torna vármegye) születésű Wittich Béla részére 1908. évi október 21. napján 8/1908. szám alatt az erdőőri szakvizsga letételéről kiállított eredeti bizonyítvány elveszvé, ahelyett nevezett részére 1921. évi 1414/Ef. szám alatt az eredetivel egyenlő értékű hiteles másolat adatott ki.

Miskolcz, 1921. július 2-án.

Földvály
kir. erdőfelügyelő.

V.

Hivatalos közlemény.

Közhirre teszem, hogy a Bustyaháza községi (Máramaros vármegye) születésű ifj. Erdélyi György részére 1904. évi október 19. napján 2/1904. szám alatt az erdőri szakvizsga letételéről kiállított eredeti bizonyítvány elveszvéen, ahelyett nevezett részére 1921. évi 1390/Ef. szám alatt az eredetivel egyenlő értékű hiteles másodlat adatott ki.

Miskolcz, 1921. július 10-én.

Földváry
kir. erdőfelügyelő.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kitüntetések. Az államerdészet két igen érdemes tisztviselőjét érte nyugdíjaztatása alkalmából legfelsőbb helyről a jól megérdemelt kitüntetés. *Rochlitz* Dezső miniszteri tanácsost nyugdíjaztatása alkalmából a helyettes államtitkári czimmel, *Ormay* Kálmán főerdőtanácsost pedig a miniszteri tanácsosi czimmel tüntette ki a Kormányzó Ur Ő Főméltósága. *Rochlitz* Dezső 1886. évi szeptember 21-én lépett állami szolgálatba. Kezdetben az ungvári kincstári erdészeti uradalomban az erdőrendezősnél, majd az erdőgazdálkodás körében szolgált. Az 1889. évben a földmivelésügyi minisztériumba rendeltetett be, ahol rövidebb ideig az állami kezelésbe vett községi erdők ügyosztályában, később pedig az erdőfelügyeleti ügyosztályban működött. Utóbbinak 1915. évtől kezdve nyugdíjaztatásáig vezetője volt. Érdemeinek elismerésül 1916-ban miniszteri tanácsosi czimmel és jelleggel ruháztatott fel, majd 1917-ben miniszteri tanácsossá nevezetett ki.

Rochlitz Dezső szolgálatát mindenkor példás kötelességérzetel és ügybuzgósággal látta el. Kiterjedt és alapos szaktudása mellett nemcsak a szorosán vett erdészeti közigazgatásra, hanem az abba kapcsolódó más szolgálati ágazatokra vonatkozó jogszabályoknak is alapos ismerője volt. E kiváló képességeit különösen a törvényelőkészítő munkálatoknál elismeréssre méltóan érvényesítette.

Ormay Kálmán 1883. október 30-án lépett állami szolgálatba. 1903-ban a zsarnóczai erdőhivatal vezetésével bízott meg, majd

1908-ban a bustyaházaai erdőhivatal főnöke lett; legutóbb pedig a lippai főerdőhivatal vezetésével volt megbizva. Ezen szolgálatát azonban a román megszállás és kiutasítás következtében kénytelen volt elhagyni és magyar közigazgatás alatt álló területre menekülni.

Ormay Kálmán főerdőtanácsos egyéniségét egész szolgálati ideje alatt puritán becsületessége, ernyedetlen szorgalma és példás kötelességtudása jellemezte.

Halálozások. *Intzédy* Géza nyug. m. kir. erdőtanácsos folyó évi július hó 27-én, életének 50-ik évében, Váczon elhunyt.

Megszállott területről csak most jutott el hozzánk a hír, hogy *Tordony* Gusztáv nyug. min. tanácsos, helyettes számvevőségi főigazgató, még 1920. év tavaszán, életének 56-ik évében, Besztercebányán elhunyt. 1865. szeptember 24-én született a zólyommegyei Radvány községben. A selmeczbányai erdészeti akadémia elvégzése után a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál kezdte meg állami szolgálatát. Az erdészeti államvizsga letétele után a szászsebesi erdőhivatalhoz helyeztetett át, hol kezdetben a vajdahunyadi erdőgondnokságot vezette. Később a számvevőséghez került s innen jött fel a központi számvevőséghez, hol mint min. tanácsos és helyettes számvevőségi főnök ment nyugdíjba.

Guary Kálmán erdőtanácsos 51 éves korában, f. évi május hó 31-én, Nagybecskón meghalt.

Az Országos Erdészeti Egyesület valamennyiben tagját gyászolja.

Béke hamvaikra!

Névváltoztatás. *Löbl* Gyula fűrészgyáros, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja, családi nevét belügyminiszteri engedélylyel *Loványi*-ra változtatta.

Törvényjavaslat az erdőbirtok vagyonszállásáról. A m. kir. pénzügyminiszter ur a nemzetgyűlés elé terjesztette „az ingatlanok, a felszerelési tárgyak, az áruraktárak, az ipari üzemek és egyéb jószágok vagyonszállásáról“ szóló törvényjavaslatot.

Ebből a törvényjavaslatból az erdőbirtokra a következő rendelkezések vonatkoznak:

MÁSODIK FEJEZET.

Második ezim.

Az erdőbirtok vagyonváltságáról.

37. §.

Magyarország erdőterületei vagyonváltság alá e fejezet rendelkezései szerint esnek.

38. §.

Nem esnek vagyonváltság alá:

1. az állam tulajdonában levő erdőterületek;
2. az egyházi kegyes alapítványok erdőterületei;
3. intézeteknek, egyleteknek, alapoknak és alapítványoknak tulajdonában lévő erdőterületek annyiban, amennyiben nyereszkesedés célzata nélkül kizárólag a közjótékonyság, a közoktatás, a közművelődés, a nemzetvédelem vagy nyugellátás céljait szolgálják, és amennyiben ezeknek vagyonváltságmentességét közérdekből az Országos Pénzügyi Tanács általános intézkedéssel vagy esetről-esetre megállapítja; — az 1911: XV. törvénycikk alapján alakult Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetségének tulajdonában levő erdőterületek.

39. §.

A vagyonváltság alapja egy-egy természetes vagy jogi személynek a jelen törvény hatályosságának területén habár nem is egy község határában fekvő összes saját erdőterületeinek együttes összege.

Amennyiben a kataszteri birtokivben feltüntetett művelési ág a ténylegesen nem egyezik (mert pl. az erdőterületet irtás folytán már felszántották), az ily terület vagyonváltságát a tényleges művelési ágnak megfelelően kell megállapítani.

40. §.

Az erdőbirtok vagyonváltságának kivetésénél az erdőbirtok értékét a vagyonadó (1916: XXXII. törvénycikk és 1920: XXIII. törvénycikk) 1919. évi kivetéséhez megállapított értéknek az alábbiakban elrendelt helyesbitésével kell megállapítani.

Az erdőbirtok vagyonváltságának arányossá tétele végett a pénzügyminiszter e vagyonváltság kivetése előtt elrendeli a vagyonadó-értékelés adatainak a *vagyonváltság kivetése czéljaira* való felülvizsgálatát és ott, ahol az egyes erdőbirtokoknak vagy egész határoknak értékelésénél akár eredetileg tévesen történt értékelés, akár pedig időközi változás folytán aránytalanságok mutatkoznak, ezeknek az aránytalanságoknak új becslés útján leendő megszüntetése iránt intézkedik.

A vagyonváltság kivetésénél nem lehet az erdőbirtokot kisebb értékkel felvenni, mint amennyit a fa az 1911—1918. évben fennállott legnagyobb forgalmi ára átlagának számításba vétele mellett — leítve az 1911—1918. évekből azt az évet, amelyben a fa értéke legnagyobb és azt, amelyben legkisebb volt — az illető birtokra nézve meg lehet állapítani.

Felhatalmaztatik a földművelésügyi miniszter, hogy a pénzügyminiszterrel egyetértőleg számítás alapjául veendő faárakat, az erdőnek a legközelebbi közforgalmu vasuti vagy hajóállomástól, illetőleg fogyasztási helytől való távolságát figyelembe vevő övezetek szerint rendelettel állapithassa meg.

41. §.

Felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy a 40. § szerint elrendelendő értékkiigazítási munkákat végrehajtására, az erdőbirtok vagyonváltsága kivételének tartamára, a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg a földművelésügyi miniszter szakközegeiből, a maga kiküldötteiből s az erdőgazdasági érdekképviselőlet tagjai sorából egy erdőbecslő-szakkbizottságot (bizottságokat) alakithasson és hogy ennek eljárását, tagjainak díjazását rendelettel megállapithassa. Ez az erdőbecslő-szakkbizottság eljárása során az érdekelt felet a tárgyaláshoz megidézni köteles. A fél meg nem jelenése azonban nem akaszthatja meg a becslési eljárást.

Ennek az erdőbecslő-szakkbizottságnak határozata ellen, kézbesítését követő naptól számított 15 nap alatt, a Budapesten alakítandó vegyes felülvizsgáló-szakkbizottsághoz lehet felszólalni.

Ezt a vegyes felülvizsgáló-szakkbizottságot szintén a pénzügyminiszter — a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg — a földművelésügyi miniszter 2 szakközegéből, a maga 2 kiküldöttéből és az Országos Erdészeti Egyesület által ebbe kijelölendő 2 tagból alakítja meg.

E vegyes felülvizsgáló-szakkbizottság eljárásának részleteit szintén a pénzügyminiszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg rendelettel szabályozza.

42. §.

Az erdőbirtok vagyonváltsága a vagyoadó 1919. évi kivételéhez felvett és a 40—41. §-ok rendelkezéseinek megfelelően helyesbített érték alapul vétele mellett a következő :

0.5 millió korona vagyonértékig ennek	---	---	---	50/o-a
1.0 " " " "	---	---	---	60/o-a
2.0 " " " "	---	---	---	70/o-a
3.0 " " " "	---	---	---	80/o-a
4.0 " " " "	---	---	---	90/o-a
5.0 " " " "	---	---	---	100/o-a
6.0 " " " "	---	---	---	120/o-a
8.0 " " " "	---	---	---	140/o-a
10.0 " " " "	---	---	---	160/o-a
15.0 " " " "	---	---	---	180/o-a
15 " " " vagyonértéken felül	---	---	---	200/o-a

43. §.

Az erdőbirtok vagyonváltságának kivételéhez annak tulajdonosa a pénzügyminiszter által kitűzött határidőben és a pénzügyminiszter által kiadandó rendeletben megállapított részletezett bevallást köteles adni.

Aki bevallását a pénzügyminiszter által kitűzött, de legalább 30 napos határidőben be nem adja, a kivétel során megállapított vagyonváltságnak 100/o-át,

ha pedig a bevallás beadása végett akár a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő), akár a községi előljáróság (városi adóhivatal) hozzáintézett felhívásának meg nem felel, az elsőfokulag megállapított vagyonválságnak további 15°/_o-át fizeti pótlék fejében, amelyet a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) a vagyonválság kivetésével egyidejűleg állapít meg és vezet be a kivetési lajstromba.

Mellőzni kell azonban a pótlék kivetését, ha a fél igazolja, hogy bevallását vétkes mulasztásból nem adhatta be, vagy a hozzáintézett felhívásnak ebből az okból nem felelhetett meg.

Ha kivetett vagyonválság jogorvoslati eljárás során emelkedik vagy apad, ennek megfelelőleg a pótléket is helyesbiteni kell. Törülni kell a pótléket akkor is, ha a jogorvoslati eljárás során igazolják, hogy a mulasztás vétkes volt.

44. §.

A vagyonválságnak a 42. § szerint megállapított összegéből az 1920. december 31-ike előtt keletkezett a válságköteles erdőbirtokot terhelő jelzálogilag biztosított törlesztéses kölcsönnek öt évi tőketörlesztési részlete kérelemre levonható, ha ezt az erdőtulajdonos a hitelező nevének és lakóhelyének feltüntetésével bevallja.

45. §.

A bevallásadásra kötelezett az ebben a törvényben előírt kötelességének meghatalmazott által is eleget tehet, ennek eljárásáért azonban a meghatalmazó felelős. A meghatalmazást kívánatra fel kell mutatni.

Az ingatlan kezelésével vagy gondozásával megbízottat külön meghatalmazás nélkül is meghatalmazottnak kell tekinteni.

A bevallást nem önjogu, valamint jogi személyek nevében a törvényes képviselő adja.

46. §.

A vagyonválságot elsőfokon az a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) veti ki, amelynek területén a válságköteles ingatlan van.

Ha válságkötelezettnek több kataszteri birtokivben vannak erdőterületei, a vagyonválságot, ha vagyonválságkötelezett

a) természetes személy, az a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) veti ki, amelynek területén a válságköteles ingatlanok tulajdonosa lakik,

b) ha jogi személy, az a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) veti ki, amelynek területén a jogi személy igazgatósága vagy törvényes képviselője van. Ilyen esetekben azonban akkor, ha vagyonválságkötelezett külföldön lakik, vagy ha a jogi személy igazgatósága vagy törvényes képviselője külföldön van, a vagyonválságot az a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) veti ki, amelynek területén a válságköteles ingatlanok főrésze van. A pénzügyminiszter ettől eltérően is rendelkezhet.

Vitás esetben a kivetésre illetékes pénzügyigazgatóságot (adófelügyelőt) a pénzügyminiszter jelöli ki.

A kivetési eljárás részletét a pénzügyminiszter rendelettel szabályozza)

47. §.

A pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek) a vagyonváltság kivetéséről szóló határozata ellen, ennek kézbesítését követő naptól számított 30 nap alatt, a m. kir. közigazgatási bíróságnál érvényesíthető panasznak van helye, még pedig a vagyonváltság esedékes összegének felerészére birtokon kívül.

A közigazgatási bíróság, ha a panaszt elutasítja és azt találja, hogy az nyilván alaptalan volt, a panasszal élőt 5% pótlék megfizetésére kötelezi.

48. §.

Abban a kérdésben, hogy a 38. § 3. pontjában megállapított váltságmentességnek esete fennforog-e, az Országos Pénzügyi Tanács dönt.

49. §.

A vagyonváltság az erdőbirtokra nehezedő oly dologi teher, amely külön telekkönyvi bejegyzés nélkül is elsőbbséggel bir az ingatlanra bejegyzett összes terhekkal szemben.

A fél a vagyonváltság kivetésének jogerőre emelkedésétől fogva a váltság lerovásáig bármikor kérheti, hogy az ingatlan terhelő vagyonváltság összegét a telekkönyvbe bejegyezzék.

Ha a fél az ingatlan terhelő vagyonváltságot leróttá, a pénzügyi hatóság hivatalból intézkedik az iránt, hogy a telekkönyvbe a vagyonváltság megtörtént lerovását illetékmentesen bejegyezzék.

A jelen § végrehajtására vonatkozó részletes szabályokat a pénzügyminiszterrel egyetértve az igazságügyminiszter rendelettel állapítja meg.

50. §.

A kivetett vagyonváltság a kivetésről szóló határozat kézbesítését követő 30 napon esedékes és ezt az ingatlan tényleges birtokosának kell fizetni.

Tényleges birtokos alatt kétség esetében a telekkönyvi tulajdonost kell érteni. Hitbizományi ingatlannál a vagyonváltság a hitbizományi vagyont terheli, de a hitbizományi birtokos fizeti.

Közös birtoklás esetében az erdőbirtok vagyonváltsága minden birtokost birtoklása arányában terhel. Ha ez az arány határozottan meg nem állapítható, azt egyenlőnek kell venni.

HARMADIK FEJEZET.

Második czim.

Az erdőbirtok vagyonváltsága fizetésének módjairól.

69. §.

Az erdőbirtok vagyonváltsága egészen vagy részben fizethető:

1. készpénzzel,
2. záloglevelekkel,
3. az ingatlanra történő telekkönyvi biztosítással.

70. §.

Azt, hogy az erdőbirtok tulajdonosa a fizetésnek a 69. §-ban megengedett módjai közül melyiket vagy melyeket választja, a vagyonváltság kivetéséről szóló elsőfokú határozat kézbesítését követő naptól számított 30 nap alatt a pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek) bejelenteni köteles.

72. §.

Ha az erdőbirtok tulajdonosa a vagyonváltságnak készpénzben való fizetési módját választja, a vagyonváltság összegét az esedékességtől (50. §) számított két év alatt nyolcz egyenlő részletben és pedig minden évnegyed első napján készpénzben kell lefizetni.

A fizetést az illetékes m. kir. állampénztárnál (Budapesten a IX. ker. m. kir. állampénztárnál) kell teljesíteni.

Az első két negyedévi részlet kamatmentes, a többi után pedig a harmadik évnegyed első napjától számítandó 5% késedelmi kamat jár.

Az esedékes részlet felét készpénz helyett saját jegyzésből származó, nosztrifikált háborus államadóssági címletekkel (hadikölcsönkötvényekkel és pénztárjegyekkel) is lehet fizetni. Ezeket a címleteket a fizetésnél a m. kir. állampénztárak az 1921: XXVI. törvénycikk rendelkezésének megfelelően csökkentett értékben számolják el.

73. §.

Az erdőbirtok vagyonváltságának záloglevelekkel (1876: XXXVI. törvénycikk) kívánt fizetése esetében ennek a fizetési mód választására a 70. §-ban előirt határidőt követő naptól számított 30 nap alatt kell megtörténni.

A pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) megokolt esetben a záloglevelek beszolgáltatására kitézött határidőt meghosszabbíthatja.

A pénzügyminiszter időről-időre rendelettel állapítja meg, hogy a m. kir. állampénztárak vagyonváltság fizetése fejében mily kamatozású zálogleveleket és milyen árfolyamon fogadhatnak el. Ez az árfolyam a záloglevél névértékénél magasabb nem lehet.

74. §.

Ha a vagyonváltságg kötelezett erdőbirtokos a bejelentést (70. §) elmulasztja, vagy a vagyonváltságot a 71. vagy a 72. §-ban megszabott határidőben készpénzben meg nem fizeti, vagy a zálogleveleket a 73. §-ban megszabott határidőben nem szolgáltatja be, köteles iürni, hogy a vagyonváltság telekkönyvileg biztosíttassék.

A telekkönyvi biztosítás úgy történik, hogy a telekkönyvi hatóság a pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek) vagy annak kérelmére, akire a pénzügyminiszter ezt a követelést a törvényhozás előzetes hozzájárulásával engedményezte, a jelzálogjogot a vagyonváltság le nem rótt összegével felérő törlesztéses (annuitásos) készpénzkölcsön erejéig a váltságg köteles ingatlanra — utalással a jelen törvényre — illetékmentesen bejegyzi és azt is feljegyzi, hogy ez a jelzálogjog az ingatlan minden más terhét megelőzi.

A kölcsönt 5% tiszta kamat és 5/100 kezelési járulék alapulvételével 15 év alatt félévenként kell törleszteni. Az első részletet a vagyonváltság esedékessé-

gének napjától számított félév elteltével kell megfizetni. A törlesztő részlet elmulasztása esetében 5% késedelmi kamat jár.

A félévi törlesztési részlet összegét a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) állapítja meg; a megállapítás ellen az erről szóló határozat kézbesítését követő naptól számított 15 nap alatt a m. kir. közigazgatási bírósághoz — birtokon kívül — panasznak van helye.

A vagyonszállításkötelezett legalább félévi előzetes bejelentéssel bármelyik részlet esedékessége napján tetszésszerű összegű rendkívüli törlesztést teljesíthet és ha ilyen teljesítéssel nem szűnik az egész kölcsön meg, a maradványra nézve a félévi részletek összegét az előbbi bekezdésnek megfelelően újra meg kell állapítani.

Ha a vagyonszállításkötelezett a jelen § szerint őt terhelő törlesztéses kölcsön egész összegét e célra bárkitől felvett akár törlesztéses, akár rendes kölcsönrel szerzett készpénzzel egyszerre kifizeti, a kölcsön erejéig a jelzálogjogot a váltás-köteles ingatlanra költségmentesen, a második bekezdésben említett kölcsönt megillető elsőbbséggel kérelemre be kell jegyezni.

NEGYEDIK FEJEZET.

A földbirtok gazdasági felszerelésének vagyonszállításgáról.

75. §.

A földbirtokon folytatott gazdasági üzemhez használt vagyontárgyak közül vagyonszállítás alá esik a 78. §-ban foglalt korlátozással a földbirtok üzemi álló tőkéje (holt és eleven leltár).

Az üzemi álló tőke holt leltára alatt a 78. §-ban felsorolt munka- és erőgépeket, szerszámokat és eszközöket, — az üzemi álló tőke eleven leltára alatt pedig a 78. §-ban felsorolt ígás- és használatokat kell érteni.

Nem tárgya a vagyonszállításnak e fejezet rendelkezése szempontjából sem a gazdaság üzemi forgó tőkéjét alkotó termény- és anyagkészlet.

A mezőgazdasággal kapcsolatosan üzött gazdasági mellékipari vállalatok vagyonszállításgáról a törvény hatodik fejezete rendelkezik.

76. §.

Nem esnek vagyonszállítás alá

1. az állam *házipar* kezelt saját gazdaságainak felszerelése;
2. mindazon intézetek, egyletek, alapok és alapítványok házipar kezelt saját gazdaságainak felszerelése, amelyeknek vagyonszállításmentességét a 2., 18. vagy 38. § alapján az Országos Pénzügyi Tanács megállapította;
3. a 3 kat. holdnál nem nagyobb mezőgazdasági ingatlan felszerelése;
4. az 1 kat. holdnál nem nagyobb szőlőbirtok gazdasági felszerelése, ha tulajdonosának váltás-köteles más ingatlana nincs.

77. §.

A vagyonszállítás alapja a földbirtok gazdasági felszerelésének 1921. évi április hó 1-én mutatkozott állaga.

78. §.

A földbirtok gazdasági felszereléséhez tartozó vagyontárgyak után a vagyonszármazékokat a következő rendelkezések szerint kell fizetni:

Erdőgazdaság.

Az erdőbirtok gazdasági felszereléséhez tartozó eleven és a holt leltári tárgyak (fűrésztelepek és faaprító berendezések, erdei vasutak felépítménye és üzemi eszközei, mozdonyok, kocsik, vízi vagy egyéb hajtóerő, gazdasági eszközök, szerszámok, kocsik stb.) után a vagyonszármazékokat ezek 1921. április 1-én mutatkozó értékének 10%-ával kell megállapítani.

79. §.

Gazdasági felszerelés vagyonszármazékát a gazdaság birtokosának (tulajdonos vagy bérlő) bevallása, a kataszteri birtokiv adatai, az 1921. április hó 1-től 30-ig terjedő időben foganatosított vagyonszármazék-összeírás adatai és a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) rendelkezésére álló egyéb adatok segítségével kell megállapítani.

Bevallást köteles adni minden erdőbirtokos.

A bevallást a pénzügyminiszter által kiadandó rendelettel kitűzött, de legalább 30 napos határidőben, a rendeletben meghatározott részletezéssel és helyen kell beadni.

80. §.

Aki a bevallást a pénzügyminiszter által kitűzött határidőben be nem adja, valamint az is, aki a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) a kiállított vagyonszármazék-összeírás iránt vagy a bevallás hiányainak pótlására irányuló felhívásának a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) által kitűzött határidőben eleget nem tesz, az elsőfokulag megállapított vagyonszármazéknak 25%-át fizeti pótlék fejében, melyet a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) a vagyonszármazék kivetésével egyidejűleg állapít meg és a kivetési lajstromba is bevezet. Mellőzni kell azonban a pótlék kivetését, ha a birtokos (bérlő) igazolja, hogy bevallását véletlen mulasztásból nem adhatta be.

Ha a kivetett vagyonszármazék a jogorvoslati eljárás során emelkedik vagy apad, ennek megfelelően a pótléket is helyesbiteni kell. Törültni kell a pótléket akkor is, ha a jogorvoslati eljárás során igazolják, hogy a mulasztás véletlen volt.

81. §.

A bevallásadásra kötelezett az ebben a törvényben előírt kötelességének meghatalmazott által is eleget tehet, ennek eljárásáért azonban a meghatalmazó anyagilag felelős. A meghatalmazást kívánatra fel kell mutatni.

82. §.

Ha a vagyonszármazékköteles gazdasági felszereléséről sem összeírás iratot nem állítottak ki, sem pedig felhívásra bevallást nem adtak, a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) a gazdasági felszerelés összeírását rendeli el és a fizetendő vagyonszármazékokat ennek az összeírásnak és a hivatalból beszerzett egyéb adatok alapján állapítja meg.

83. §.

A pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) a vagyonváltság helyes megállapíthatása végett kiküldöttje útján a gazdaságokban megjelenhet és a gazdasági ügyvitelt megvizsgálhatja.

84. §.

A gazdasági felszerelések után fizetendő és a 78. § rendelkezései szerint kiszámított vagyonváltság-összegeből — kérelemre — le lehet vonni a megszálló román csapatok által a birtok gazdasági felszereléséhez tartozó dolgokban okozott kárt abban az esetben, ha a birtokos (bérlő) beigazolja, hogy a román kártétel által megcsonkított gazdasági felszerelését előbbi állagára egészen vagy aránylagos részben már kiegészítette.

Ha valaki földbirtokát 1920. évi december hó 31. és 1921. évi április hó 1. között vette át gazdálkodásra és gazdasági felszerelésének beszerzése vagy átvétele végett ingatlanát az említett időben megterhelni volt kénytelen, annak az Országos Pénzügyi Tanács méltányos esetben megengedheti, hogy az említett terhet a gazdasági felszerelés vagyonváltságából levonja.

85. §.

A gazdasági felszerelések után fizetendő vagyonváltságot az erdőbirtok vagyonváltságával együtt kell kivetni.

Bérgazdaságnál a gazdasági felszerelés vagyonváltságának kivetését a haszonbérlővel szemben kell foganatosítani.

Társas kezelésnél a kivetésnek minden társsal szemben kell egyetemleg megtörténni.

A vagyonváltságot első fokon a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) veti ki. A kivétési eljárás részleteit a pénzügyminiszter rendelettel szabályozza.

86. §.

A pénzügyigazgatóságnak (adófelügyelőnek) a vagyonváltság kivetéséről szóló határozata ellen, ennek kézbesítését követő naptól számított 30 nap alatt, a nyomonadó másodfoku kivetésére illetékes jövedelemadó felszólamlási bizottsághoz fellebbezésnek, ennek határozata ellen, kézbesítését követő naptól számított 15 nap alatt, a m. kir. közigazgatási bírósághoz panasznak van helye.

A fellebbezést és a panaszt a vagyonváltság esedékes összegének fele összegére nézve csak birtokon kívül lehet használni.

A közigazgatási bíróság, ha a panaszt elutasítja és azt találja, hogy ez nyilván alaptalan volt, a panaszszal élőt 5⁰/₀ pótlék megfizetésére kötelezi.

87. §.

A kivetett vagyonváltság összege a kivetésről szóló határozat kézbesítését követő 30-ik napon esedékes és azt legkésőbb egy év alatt 4 egyenlő részletben és pedig minden évnegyed első napján készpénzben kell lefizetni.

A fizetést az illetékes m. kir. állampénztárnál (Budapesten a IX. ker. m. kir. állampénztárnál) kell teljesíteni. Az első negyedévi részlet kamatmentes, a

többi után pedig a második évnegyed első napjától számítandó 5% késedelmi kamat jár.

Az esedékes részlet felét készpénz helyett saját jegyzésből származó, nosztrifikált magyar háborus államadósági czimletekkel (hadikölcsönkötvényekkel és pénztárjegyekkel) is lehet fizetni.

Ezeket a czimleteket a fizetésnél a m. kir. állampénztárak az 1921:XXVI. törvényczikk rendelkezésének megfelelően csökkentett értékben számolják el.

88. §.

A gazdasági felszerelés után kivetett vagyonszállásért, amelynek erejéig az államkincstárt a gazdasági felszerelésen minden más törvényes zálogjogot megelőzően a zálogjog is megilleti, a gazdaság birtokosa (tulajdonos vagy bérlő) személyesen is felelős.

Amennyiben a gazdaság felszerelésének több tulajdonosa van (társas kezelés), a kivetett vagyonszállásért a tulajdonostársak egyetemlegesen és személyesen felelnek.

Örökrésze erejéig az örökös, amennyiben több örökös van — örökrészük erejéig — az örökösök felelnek a gazdasági felszerelést terhelő hátralékos vagyonszállásért.

Egyetemleges kötelezettség esetében a válságtartozás az érdekeltek bármelyikétől egészen, az örökösöktől örökrészük erejéig hajtható be.

89. §.

Aki valamely gazdaságot felszerelésével együtt vesz át, felelős a gazdasági felszerelés után kivetett hátralékos vagyonszállásért. Az átruházó személyes felelőssége érintetlen marad.

Ha valaki valamely gazdálkodóval ennek fennálló gazdaságára nézve társas viszonyba lép, az ekként ujonnan keletkezett társaság a gazdasági felszerelés után kivetett vagyonszállásért felelős. A gazdaság volt tulajdonosának személyes felelőssége érintetlen marad.

90. §.

Csőd esetében a csődbíróságnak a csődvagyont — minden más külön kielégítésre jogosított hitelező követelését, a különös tömegtartozásokat és tömegköltekeket is megelőzőleg — elsősorban a kivetett, az államkincstárt megelőző vagyonszállás kielégítésére kell fordítani, még akkor is, ha ennek biztosítása külön zálogjoggal nem történt meg, vagy ha azt a csődhirdetményben a követelések kielégítésére kitűzött határidőn belül a csődbíróságnak be sem jelentették.

91.

Gazdasági felszereléssel együtt haszonbérbe vett gazdaságnál, valamint oly esetekben is, midőn a gazdasági felszerelés tulajdonjoga egészen vagy részben mást illet meg, mint akire a vagyonszállás kivetették (113. §), a fizetőt a gazdasági felszerelés tulajdonosa helyett az államkincstárnak már megfizetett válságösszeg erejéig törvényes zálogjog illeti meg. (H.)

A faanyagok forgalmáról. A faanyagok forgalmát a következő adatokkal kívánjuk megvilágítani:

Tüzifát a tavalyi év első felében cseh megszállott területről 6384 vagonnal importáltunk, román és jugoszláv megszállt területről semmit. Az idei év első felében ezzel szemben cseh megszállt területről 18.943, román megszállt területről pedig 5576 vagon tüzifát hoztunk be, összesen tehát 24.521 vagon importáltunk Csonka-Magyarországba.

A július havi tüzifabehozatalunk még nagyobb arányokat mutat, mert cseh megszállt területről ebben az egy hónapban 6820, román megszállt területről pedig 3719, összesen tehát 10.539 vagon tüzifát hoztunk át a határon.

A székesfőváros ellátásánál az arány nem oly kedvező. A tavalyi év első felében *hazai* és *importfa* összesen 24.647 vagon érkezett Budapestre. A folyó év első felében 33.542 vagon. A vidék tehát előrelátóbb a tüzifabeszerzésnél, mint a székesfőváros lakossága.

A gömbölyüfa- és fűrészárubehozatalunk ez év első felében szintén jóval kedvezőbb, mint a múlt esztendő első, sőt második felében is.

Gömbölyüfát a tavalyi év első felében 2544, a második felében pedig 2370 vagonnal importáltunk cseh megszállt területről, ezzel szemben ez év első felében az importunk 8078 vagon volt. Román megszállt területről a múlt évben gömbölyüfát nem hoztunk be, ez év első felében is csak 9 vagon.

Fűrészáruból a múlt év első felében 1874, a második felében 3384 vagon importáltunk, ezzel szemben a folyó év első felében az importunk 10.150 vagon volt. Román megszállt területről tavaly nem hoztunk be fűrészárut. A behozatal csak folyó év májusában vette kezdetét, s a fél év végéig 189 vagon fűrészárú került be Csonka-Magyarországba.

Német-Ausztriából a múlt év második felében kezdtünk fűrészárut importálni. Év végéig 1472 vagon hoztunk be. Ezzel szemben az ez év első felében a behozatalunk 3767 vagon volt.

Faszinet cseh megszállt területről a múlt év első felében 214, a második felében 49, összesen tehát a múlt esztendőben

263 vagonnal hoztunk be. Ez év első felében a behozatalunk 478 vagon volt.

Német-Ausztriából az 1920. év során 15 vagon faszén került hozzánk, ugyanennyit hoztunk be a folyó év első felében is.

Román megszállt területről csak ez év első felében hoztunk be faszenet, ekkor is csak 2 vagonnal.

Vasuti talpfát a mult esztendőben nem importáltunk, a folyó év első felében cseh megszállt területről 31, román megszállt területről 59, Német-Ausztriából pedig 41 vagonnal.

A talpfabehozatal ugylátszik emelkedőben van, mert ez év július havában cseh megszállt területről 94, román megszállt területről 67, Német-Ausztriából pedig 12 vagon vasuti talpfa került be hozzánk.

Csemetekertjeink a folyó évben nagy megpróbáltatásoknak vannak kitéve. A tavasz nyiltán beállott hosszantartó szárazság és hirtelen meleg, melyről az Erdészeti Lapok VII. és VIII. füzetében történik megemlékezés, máris tönkretette volna a tavaszi vetések eredményét, ha a május havában beállott kiadós esőzések újból kedvező fordulatot nem adnak a vegetáció fejlődésének. Július hó közepén azonban országosan beköszöntött a most is tartó és a szokottnál jóval forróbb kánikula, mely kivált az Alföld különböző helyein létesített mintegy 100 kat. hold új csemetekertjeinkben már eddig is szinte katasztrófális kárt okozott. A száraz tavaszon foganatosított vetésektől sok helyt későn kikelt csemeték nagyon megsínylik ezt a rendkívüli időjárást és kiváltképen az elsőéves fenyőcsemeték esnek áldozatul az aszálynak, úgy hogy a tavaszi vetésből származott fenyőcsemeték 80%-a máris elvesztettnek tekinthető és ha csakhamar nem köszönt be változás az időjárásban, még az erdős vidékeken lévő csemetekertek készletei is teljes pusztulásnak néznek elé.

A rendkívüli száraz meleg időjárás mellett nagy mértékben pusztított csemetekerteinkben a mindenféle kártékony rovar és pedig különösen a cserebogárpajod és *Agrotis vestigalis* álczája is, úgy hogy a homoki és sziki vidékeken telepített némely csemetekert egész állománya máris teljesen kipusztult.

Az alföldi erdőtelepítés szépen megindult akcióját az időjárás ezen mostohasága annál érzékenyebben érinti, mert a társa-

dalom az erdők hiányát hovatovább mindinkább jobban érzi és az erdőtelepítés szükségét belátja, ami a csemeték iránt tömegesen benyújtott kérvényekből kétséget kizárólag következtethető. Sajnos, ezen kérelmek nagyrésze nem lesz teljesíthető s így erdészetünk kétszeresen fontos és komoly feladata, hogy még a folyó évi őszi idényben a leggondosabb és legkörülményesebb intézkedések történjenek a most „vis major“ következtében előállott hiányok mielőbbi helyreépítésére és kiküszöbölésére. *de Pottere.*

Fák mint antennák. *Squier*, az Egyesült-Államok drótnélküli telegráf-csapatának vezetője, fákkal mint antennákkal kísérletezett. A fát a jelek felfogásánál úgy használta, hogy a törzs $\frac{2}{3}$ részében a fába fémszöveget, legcélszerűbben rézszöveget vert és ezt összekötötte a fölvevővel. Ha állandó érintkezést akart, akkor 6 szöveget vert be és mindegyiket összekötötte ugyanazzal a dróttal. Így a felvétel jobb és biztosabb. A fák úgy viselkednek, mint a fémantennák: éjjel erősebbek a jelek, mint nappal, derült időben jobbak, mint ködben. A szomszédos fák a faantennát nem befolyásolják. Az erdő közepén levő fával ugyanazt az eredményt lehet elérni, mint egyedül álló fával. A lombos fák jobban megfelelnek, mint a kopaszok, kihalt fák nem használhatók. *Squier* ilyen uton felfogta Poldhu (Írország), Nauen (Berlin mellett), Lyon és Páris jeleit. M. J. (Természettudományi Közlöny 1921. évi 9—12. füzetéből.)

Az 1921. évi XXVIII. t.-cz. A „Budapesti Közlöny“ 1921. évi július hó 15-iki 154. száma közli a büntetőtörvénykönyvben és egyes más törvényekben megállapított értékhatároknak, valamint a pénzbüntetés és pénzbírság mértékének ideiglenes felemeléséről szóló 1921. évi XXVIII. t.-cz.-et, melynek az erdészetet érintő fontosabb rendelkezéseit a következőkben adjuk:

Tizszeresére emeltetik fel az 1879:XXXI. t.-cz.-ben foglalt erdőtörvény 69., 73. és 74. §-ában, valamint a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894:XII. t.-cz. 93., 94. és 97. §-ában megállapított értékhatárok.

A rendőri büntetőeljárás tekintetében: kétszáz koronára emeltetik fel a községi bíróságnak a mezőrendőri és az erdei kihágásokra vonatkozó rendőri büntetőbíróvási hatáskörére nézve megállapított negyven korona értékhatár (1901:XX. t.-cz. 14. §);

tizszeresére emeltetik fel a büntetőparancs kibocsátásának feltételül megállapított harmincz korona értékhatár (1901 : XX. t.-cz. 17. §), továbbá a rendőri büntetőbiróság első- és másodfoku ítélete ellen használható fellebbezés korlátozása tekintetében megállapított öt, illetve harmincz korona értékhatár, végül a kihágásból eredő kártérítési követelésnek a rendőri büntetőeljárás során érvényesítésére nézve megszabott száz korona értékhatár.

Tizszeresére emeltetik fel az erdőrendészeti áthágásokra (1879 : XXXI. t.-cz. Első czim IV. fejezet) megállapított, valamint a büntető vagy polgári peres és perenkivüli, vagy a közigazgatási eljárás folyamán büntetesként vagy rendbüntetésül kiszabható pénzbüntetésnek vagy pénzbírságnak, ugy szintén a fegyelmi büntetésül kiszabható pénzbüntetésnek vagy pénzbírságnak legkisebb és legmagasabb összege.

A törvény a Btk. vonatkozó szakaszainak megváltoztatásával kimondja, hogy a pénzbüntetésnek — behajthatatlanság esetén — szabadságvesztésbüntetésre való átváltoztatásánál — melynek tartama már az ítéletben meghatározandó — husz koronától kettőszáz koronáig terjedő összeg helyett egy nap számítandó. Husz koronát felül nem haladó pénzbüntetés helyett tizenkét óránál hosszabb ideig tartó elzárás nem állapítható meg.

A kihágásokra főbüntetesként kiszabott, ugy szintén a rendbüntetesként kirótt pénzbüntetést helyettesítő elzárás nem haladhat tul *a)* hatvan napot, ha a pénzbüntetést törvény; *b)* tizenöt napot, ha miniszteri rendelet; *c)* öt napot, ha törvényhatósági szabályrendelet és *d)* három napot, ha városi szabályrendelet állapítja meg.

A törvény hatályon kívül helyezi az egyes törvényeknek azokat a rendelkezéseit, amelyek a behajthatatlan pénzbüntetésnek szabadságvesztésbüntetésre átváltoztatása tekintetében a jelen törvénytől eltérő szabályokat állapítanak meg (v. ö. 1879 : XXXI. t.-cz. 77. §, 1894 : XII. t.-cz. 114. § stb.) s helyettük a jelen törvényben megállapított szabályokat lépteti.

Az 1894 : XII. t.-cz. 109., illetőleg 111. §-a alapján követelhető kárdij és hajtópénz tekintetében az 1879 : XXXI. törvény-cikkbe foglalt erdőtvény 85. §-ának első és második bekezdésében foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni, azzal az eltéréssel,

hogy az árszabályzatot a közigazgatási hatóság a vármegyei m. kir. gazdasági felügyelővel egyetértésben állapítja meg.

Az említett árszabályzat közhírré tételéig a kárdiját és a hajtópénzt az 1894: XII. t.-cz. 110. és 111. §-ában megszabott összegek tizszeresében kell megállapítani. Az árszabályzat közhírré tétele után az árszabályzatban megállapított értékek, az irányadók.

A törvény kihirdetése napján lépett életbe. (Pu.)

A m. kir. minisztériumnak 5640—1921. M. E. számú rendelete, mely a mezőgazdasági és egyes más munkaviszonyból felmerülő követelések tekintetében a közigazgatási hatóság hatáskörére irányadó értékhatár felemeléséről intézkedik, tizszeresére emeli fel az erdőmunkásokról szóló 1900: XXVIII. t.-cz. 45. §-ban meghatározott száz korona értékhatárt.

Ehhez képest az idézett törvénnyel szabályozott ügyekben felmerülő kártérítési követelések akkor tartoznak az 1907: XLV. t.-cz. 62. §-ában meghatározott közigazgatási hatóságok hatáskörébe, ha a követelés egyénenként ezer koronát meg nem haladó kártérítésre irányul; ha pedig a követelés egyénenként ezer koronát meghaladó kártérítésre irányul, az említett követelések a rendes bíróságok hatáskörébe tartoznak. (Pu.)

Az *Ocneria dispar* ezidei fellépése. Maga a természet is ellenségeink sorába lépett. Nem elég az, hogy telhetetlen szomszédaink elrabolták erdősegeink 87%-át, az a kevés erdő is, ami még megmaradt, újabb és újabb csapásoknak van kitéve.

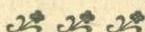
Elteltekintve attól a régóta nem észlelt nagyfokú szárazságtól, amely már hetek óta tart, s amely nemcsak az ideit, hanem a közelmultban végzett erdősitések sikerét is kétségessé teszi, az *Ocneria dispar* nagyobb mérvű fellépéséről óhajtának beszámolni.

Az enyhe tél s az azt követő korai száraz tavasz nagy mértékben elősegítette a rovar kifejlődését. A galgamácsai kincstári erdőgondnokságban, továbbá a váci püspöki uradalom nógrád-kállói üzemosztályában, valamint az ezekkel határos Erdőkürt és Ácsa községek határában fekvő uradalmi és magánerdőségekben, melyeknek faneme tulnyomó részben a cser, az óriási számban fellépett hernyók oly szomorúan tökéletes munkát végeztek, hogy a lombjukat vesztett fák virágzó május közepette is teljesen őszi képet mutattak.

Érdekes a dologban az, hogy a hernyók a csert támadták meg, míg a kocsánytalan tölgyek, mint oázisok a pusztaságban, érintetlenül maradtak.

E jelenségnek egyéb magyarázatát nem tudom adni, csak azt, hogy a cser 2—3 héttel későbbben hajt ki, mint általában a tölgyek, s a hernyók ezeknek, a többenél jóval zsengebb, leveleit támadták meg.

Szerencse a szerencsétlenségben, hogy a hernyók oly tömegben léptek fel, hogy még teljes kifejlődésük előtt — elfogyván táplálékuk — éhen pusztultak. A megtámadott terület szélein azonban, hol a hernyók fellépése nem volt oly tömeges, s így kellő táplálék állott rendelkezésükre, a hernyók kifejlődhettek, s jövőre, hacsak valami hüvös, esős tavaszunk nem lesz, újabb nagyobb mértékű rovarrágásra lehet kilátásunk. (Pu.)

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

A magyar kir. földmivelésügyi miniszter előterjesztésére *Rochlitz* Dezső miniszteri tanácsosnak saját kérelmére történt nyugalomba helyezése alkalmából, hasznos és fáradhatatlan munkásságával szerzett érdemei elismeréséül, a helyettes államtitkári czimet adományozom.

Kelt Budapesten, 1921. évi július hó 8. napján.

Horthy s. k.

Szabó s. k.

*

A magyar kir. földmivelésügyi miniszter előterjesztésére *Ormai* Kálmán főerdőtanácsosnak nyugalomba helyezése alkalmából, hasznos és fáradhatatlan munkásságával szerzett érdemei elismeréséül, a miniszteri tanácsosi czimet adományozom.

Kelt Budapesten, 1921. évi július hó 8. napján.

Horthy s. k.

Szabó s. k.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Várnai* Géza m. kir. erdőmérnököt 1921. évi július hó végével ideiglenes nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Onczay* László m. kir. főerdőmérnököt 1921. évi június hó végével ideiglenes nyugalomba helyezte.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1921. évi július hóban.

A rövidítések magyarázata:

Az ákáczia monografiája	--- = Am.	Hirdetési díj az E. L.-ban	--- = hd.
Alapítványi kamat	--- = ak.	Hirsch Istvánné, szül. Kraft Anna	--- = H. I. a.
Alapítványi tőketörlesztés	--- = att.	segélyalapítvány	--- = H. I. a.
Alapítványi tőkekiegészítés	--- = attkg.	Hozzájárulás	--- = Hj.
Altiszti segélyalap	--- = Asa.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	--- = ik.
Átfutó bevétel	--- = áb.	Kedvezményes lapdíj	--- = kld.
Báró Bánffy-D.-alapítvány	--- = BBa.	Közpénzalapítvány	--- = k. a.
Bedő-Albert-alapítvány	--- = BAa.	Közföldi fanemek tenyésztése	--- = Kft.
Bükktűzifa romlása stb.	--- = Btr.	Lakbér	--- = lb.
Egyéb bevétel	--- = Egy.	Lapdíj (Erd. Lapok)	--- = ld.
Erdészeti Lapok egyes füzetei	--- = EL.	Legelő-erdők berendezése	--- = M. L.
Erdészeti rendeletek tára	--- = Ert.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	--- = EOT.
Erdészeti zsebnaptár	--- = Npt.	Népszerű növénytan	--- = N. Nvt.
Erdőmíveléstan	--- = Em.	Nyugdíjalap	--- = Ny. a.
Erdőrendezéstan (Bel.)	--- = Rz.	Perköltség	--- = Prk.
Erdészet-királyné-alapítvány	--- = E. a.	Postaköltség	--- = pk.
Értékpapírok kamatai	--- = Ek.	Rendkívüli bevétel	--- = rb.
A fenyőfélék fájának összehasonlító		Szantner-Gyula-alap	--- = Sza.
szövegtana	--- = Föz.	Tagsági díj	--- = td.
Fából készült czukor és alkohol	--- = Fcza.	Tangens-táblázatok	--- = Tt.
Fatömegtáblák	--- = Ftb.	Gr. Tisza-Lajos-alapítvány	--- = TLa.
I. Ferencz-József-alapítvány	--- = I. F. J. a.	Wagner-Károly-alapítvány	--- = WKa.
Goldmann Henrik alap.	--- = GHa.	Üzemtervi nyomtatványok	--- = üz.
Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	--- = H. F.	Üzemköltségek	--- = ük.

gr. Andrassy S. urad üz. 135.—.

Bárdos József td. 60.—. Bély Sándor Em. 100.—, pk. 10.—. Borsitzky Ottó td. 140.—. Baranyi János ld. 60.—. Bartha Dezső Em. 100.—, pk. 10.—. Csomor Antal ld. 120.—. Csenkey László üz. 27·50, npt. 25.—. Draskovich József td. 60.—. Duschanek Adolf ld. 60.—. Dombvári hgi. erdgt. Em. 400.—.

ifj. Erős Gyula td. 160.—. Eötvös Béla npt. 25.—. Eszterházy P. urad. Em. 100.—, pk. 10.—. Erődy Bálint Em. 100.—, pk. 10.—.

Faértékesítő hiv. Asa. 10.—, hd. 610.—. Földmiv. min. ld. 150.—, Ert. 1630.—, Em. 2500.—. Franciscy Vilmos td. 60.—. Forrai Béla Em. 100.—, pk. 10.—. Földhitelintézet ik. 868.— + 9.—. Földmiv. min. ld. 7560.— hd. 2500·80.

Gruber Gyula td. 40.—. Gösswein Lajos td. 60.—. Grillusz Artur Am. 15.—. Ert. 60.—, pk. 40.—. Gréger Géza ak. 40.—.

Herbst Árpád td. 120.—. Hegyi József ld. 120.—. Herbert János Eb. 20.—. Imrik Zoltán Em. 100.—, pk. 10.—.

Jánospusztai urad. üz. 27·50.

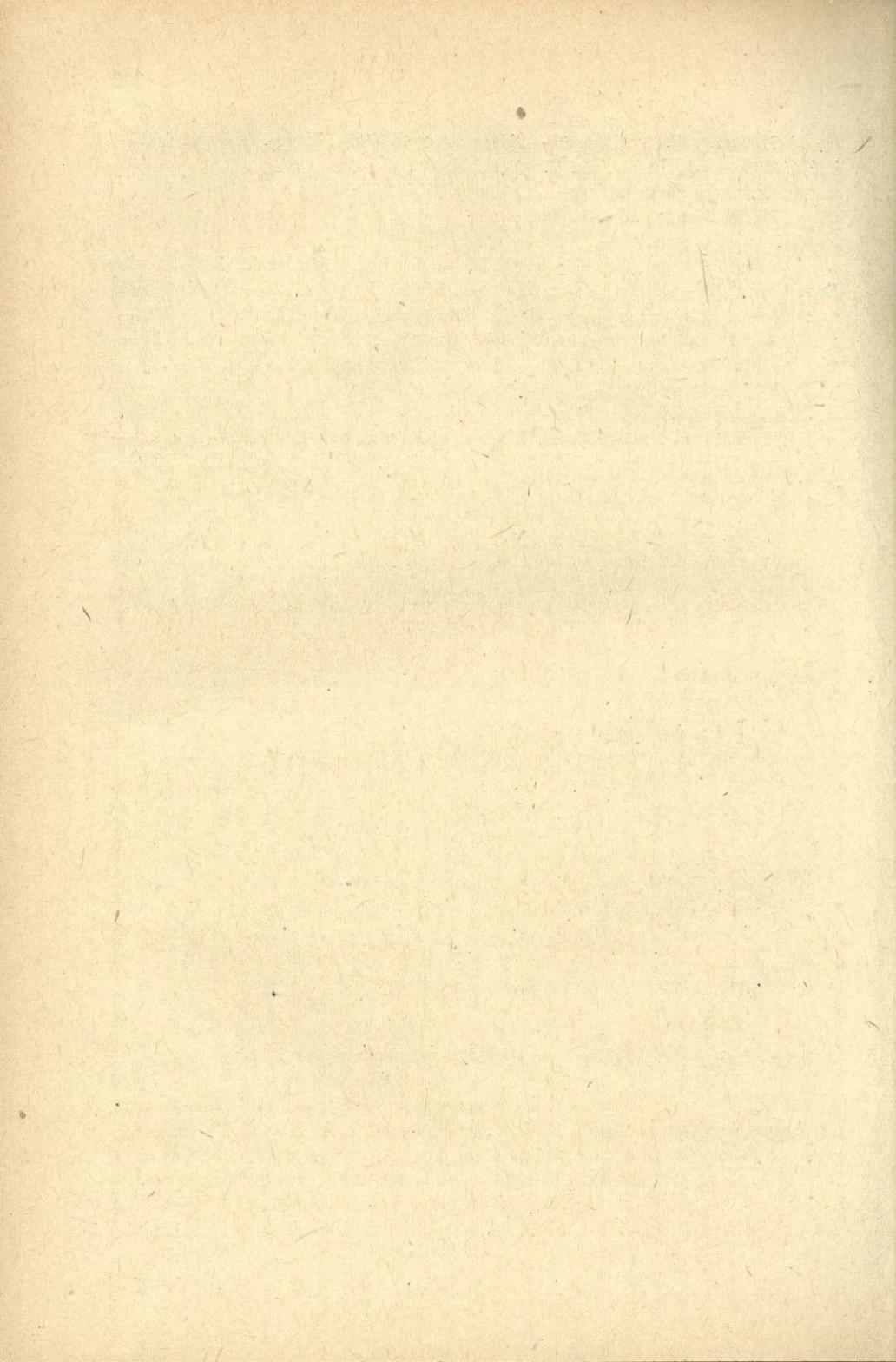
Krizmanits Ferencz Ám. 15.—. Kegyesztanítórend hd. 75.—. Kocsis Lajos ld. 30.—. Kakas Ödön td. 100.—.

Lux Zoltán Em. 100.—. Lampérth Bálint ld. 60.—.

Molnár Sándor ld. 60.—. Milt Ferenc npt. 25.—. br. Metzger Rezső td. 30.—. Mannert Ferencz td. 50.—. br. Marschall Ernő td. 60.—. Matkovich János npt. 25.—. Matkovich Alajos ld. 60.—. Mezőhegyesi ménesbirt. üz. 1117·50, pk. 30.—.

- Nádaskay Richard td. 60.—. Nagy Lajos ld. 60.—. Nagy László att. 160.—,
 Kakig. 180.—, ak. 104.—, üz. 27·50. N. N. eb. 15.—.
 Opavszky János td. 60.—. Ortutay Pál üz. 27·50.
 Pfeifer Vendel könyvek 200.—.
 Rosta Imre ld. 60.—.
 Szántó Zoltán Em. 100.—, pk. 10.—. dr. Szabó Sándor td. 30.—. Szabó
 Benedek td. 60.—. Szántó Imre ld. 60.—. Sóska Gyula td. 60.—. Szücs Aladár
 npt. 25.—. Schenkengel László üz. 30·20. Schlagatter Emil Em. 100.—,
 pk. 10.—. dr. Stirling Emil ka. 1000.—. ak. 40.—. Scherg Károly üz. 111.—,
 pk. 5.—. Subkegel Jenő hd. 100.—. Scholcz Hugó Em. 100.—, pk. 10.—.
 Tóth István ld. 60.—. Tóth József ld. 60.—.
 Urszinyi György ak. 40.—.
 Vadas Jenő Em. 10000.—. Vághó Lajos (somogyi) Em. 100.—, pk. 10.—.
 gr. Wimpffen Ferenc td. 60.—, npt. 20.—. Wilsch Károly Em. 100.—,
 pk. 10.—.

Az „Erdészeti Lapok“ 1921. évi XV—XVI. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díjzabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint 5 korona, állás-keresleti hirdetéseknel 2 korona. (Egyszeri megjelenés mellett egész oldal 600 K.) Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfél-szeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek megegyezés szerint.

Tiszta magyar keresztény czég

KŐSZEGI FENYŐMAGPERGETŐGYÁR

Erdészeti és gazdasági

MAGNAGYKERESKEDÉS, KŐSZEG (Vas megye).

Csakis feltétlen megbízható terményeket szállítunk é. p.: BEL- ÉS KÜLFÖLDI TŰVELŰ ÉS LŐMBLEVELŰ MAGVAKAT, GYÜMÖLCSMAGVAKAT

Legmegbízhatóbb beszerzési forrás! Gyors kiszolgálás! Tessék árajánlatot kérni!
(15. XII. 1.)

Erdészeti csemetekertek Kőszegen

HERKULESMŰVEK R.T.

vasöntöde, kazán- és gépgyár.

BUDAPEST, VI., FIGYELŐ-UTCZA 14—16.

TELEFON 5—22., 5—23.

Gyorsan, megbízhatóan és legmodernebb kivitelben szállít:

**GYORSJÁRATU KERET-
FŰRÉSZEKET,**

**INGAFŰRÉSZEKET,
KÖRFŰRÉSZEKET,
SZALAGFŰRÉSZEKET,
VASTAGSÁGI GYALU-
GÉPEKET,**

**EGYENGETŐ GYALU-
GÉPEKET,
MARÓGÉPEKET,**

TŰZIFAKÖRFŰRÉSZEKET

**TELJESEN VASBÓL,
FAAPRÍTÓ BALTÁKAT,
FAFELVONÓKAT,
GŐZGÉPEKET,
GŐZKAZÁNOKAT,
FÉLSTABIL GŐZLOKÓ-**

**MOBILOKAT,
MINDENNEMŰ ASZTALOS-
GÉPET,
TRANZMISSZIÓKAT,**

**teljes FŰRÉSZTELEPEKET és FAAPRÍTÓ be-
rendezéseket, ASZTALOSGYÁRI és PARKETT-
GYÁRI berendezéseket és minden fafeldolgo-
záshoz szükséges gépeket.** (1. XII. 11.)

NEUSCHLOSS-LICHTIG REPÜLŐGÉPGYÁR ÉS FAIPAR R.-T.

Központi iroda:
BUDAPEST, V., BALATON-UTCZA 2. SZÁM
Telefon 79-43., 156-54.

Gyárt: Szerszámnyeleket ipari és mezőgazdasági
célokra. Mezőgazdasági faszerszámokat,
mint kubikos talicskákat, kaszanyeleket, lapátokat, szekér-
alkatrészeket és szekereket, továbbá gyermekjátékokat és
sport faczikkeket, mint ródlikat, hockey botokat, torna-
felszerelést stb. Konyhaeszközöket. Iroda-, háló-, ebédlő-
és konyhabutorokat. Karossériákat. (3. XII. 6.)

LANGFELDER KÁROLY okl. gépészmérnök BUDAPEST, KÁRPÁT-UTCZA 7/B.

Telefon 60-45. :: :: Távirati cím: GYRATING, BUDAPEST.

.....
Azelőtt a LANGFELDER V. GÉPGYAR tulajdonosa
.....

FŰRÉSZ, ÉS FAIPARI TELEPEK építkezési, gépészeti, szállítási része.
MINDENNEMŰ ERŐTELEPEK tervezése, építés vezetése, esetleg megszerzése.
KÖLTSÉGVETÉSEK KIDOLGOZÁSA. SZAKTANÁCSKOZÁSOK. TŰZKÁR-
ÉS BIZTOSÍTÁSI BECSLÉSEK. ÜZEMEK ÁLLANDÓ ÉS IDŐSZAKOS ELLEN-
ÖRZÉSE. (4. XII. 6.)

MAGYAR GAZDASÁGI ÉS KISVASUTI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, V., MÉRLEG-UTCA 3. SZÁM

Tervez, épít, finanszíroz és üzemben tart
erdei vasutakat
és szállít ily vasutakhoz szükséges
felépítményi anyagokat és járműveket.
Vasuti anyagokból állandóan nagy rak-
tárt tart és kívánatra készséggel szol-
gál ajánlattal. (7. XII. 4.)

DR. FAZEKAS FERENCZ

okl. erdőmérnök

UJPEST, DESSEWFFY-UTCZA 22. SZÁM és
BUDAPEST, V., ZRINYI-UTCZA 1. I. EM. 2. AJTÓ

TELEFON 168-92., 42-17., 42-18.

VÁLLAL: Az erdőgazdaság, a fatermelés, a faipar és a fakereskedelem ügyköreihez tartozó mindennemű megbizatásokat.

(2-7.)

NYILATKOZAT!

Országos erdőmérnöki irodámat, mely áll:

1. erdőmérnöki osztályból,
2. faértékesítő osztályból,
3. ingatlanforgalmi osztályból,

Budapesten, VIII., Nap-utca 14. sz. helyeztem át. Kérem továbbra is az erdőbirtokosok és faigénylők szives támogatását.

Földmérést, parcellázást, erdőbecslést, üzemtervkészítést, faértékesítést és bármely ingatlan adásvételét vállalom.

Mérnöki műszereket bizományba veszek eladásra.

Kitűnő tisztelettel

(6. X. 6.)

Dr. Schultz Károly
okl. erdőmérnök.

Erdőket, faállományokat

vesz a

Veszprémi Faipar r.-t., Veszprém.

Közvetítők jutalmaztatnak.

(5. X. 6.)

Királyhalmán végzett, erdőőri és vadőri vizsgát tett, 26 éves, nő, 18 havi gyakorlattal bíró hadirokkant magánuradalomban állást keres. Viola Imre, Vítnyéd, Sopron m. (8. II. 2.)

Jugoszláviában erdővételt, eladást közvetít, erdőbecsléseket végez, erdészeti szakmába vágó mindennemű építkezést (erdei vasutak, siklók, drótkötélpályák, fűrésztelepek, viziberendezések stb.) tervezését és kivitelét elvállalja, erdészeti és fakereskedelmi ügyekben felvilágosítással szolgál: Wundszám Sándor erdőtanácsos, szabadalm. erdőmérnöki irodája. Sarajevó, Miss Irby ulica 16. (9. III. 2.)

37 éves, ambiciós **szakvizsgázott erdőőr** állást keres. Szives megkereséseket kér Molnár Sándor, Nagykamrás (Arad megye). (10. II. 2.)

Most jelent meg II. kiadásban

Vadas Jenő Erdőműveléstana

500 oldal terjedelemmel és 150 szövegközi képpel. A könyvet 110 K előzetes beküldése ellenében szállítja az Országos Erdészeti Egyesület, Budapest, V., Alkotmány-u. 6. sz. (11. III. 2.)

Erdőtiszt, erdészi, vagy fővadászi állást keres 32 éves, hat középiskolát, erd. szakiskolát végzett nő, kiscsaládu erdőtiszt, úgy az erdészet, mint a vadászat minden ágában a legmesszebbmenő követelményeknek megfelelő gyakorlattal; dunántuli hercegi uradalomból 8-éves, grófi uradalomból 3-éves kezelőtisztbi bizonyítványokkal.

Állást bármikor elfoglalhat. Czim: *S. J. erdőtiszt, Balatonberény*.
Postafiók 44. (12)

Erdészetben bizalmi állást keres okt. 1-ére 42 éves, nő, **esalados, menekült erdőaltiszt**, kit az oláhság mindenéből kifosztott. Ugy elméleti, mint gyakorlati képzettséggel bír, ki az erdőművelés, s a csemetekerti munkálatok, és az összes erdőüzemi munkálatok vezetésével volt megbizva egy 6000 holdas erdőbirtokon. Czime: *Cserjei vadász, Pánd*, Pest megye. (13. II. 1.)

Szakvizsgázott, nőtlen, 21 éves, erdő- v. vadőr, több évi gyakorlattal állást keres. Czim: *Horváth Vendel, Vám, Simon-tornya.* (14)

A legnagyobb napi áron veszünk mindennemű lombfama-
magot, virágos kőris-, magas kőris-, juharmagot, hársfamagot,
Spartium scop. magot, valamint sima fenyőtobozt (*Pinus strobus*).

Ajánlatot kér a *Kőszegi Fenyőmagpergetőgyár, Kőszeg* (Vas
megye). (16. III. 1.)

Kétéves erdőőri szakiskolát végzett és szakvizsgázott 27
éves, ép, erős testalkatu egyén, ki jelenleg egy magánuradalomban
erdézi minősítésben van, de állását önkaratulag elhagyja és más
uradalomban óhajt állást nyerni, októberre, esetleg november
elsejére. Czime: *Matkovics Alajos, Apcz* (Heves m.). (17)

Pályázati hirdetés. 191/1921. Eh. sz. — Borsod vár-
megye területén szervezett járási erdőőri állások közül a bodva-
völgyi m. kir. járási erdőgondnoksághoz tartozó edelényi járási
erdőőri állás lemondás folytán megüresedvén, Edelény székhelyllyel
a közig. gazd. bizottságnak határozata alapján ezen állásra pályáza-
tot hirdetek.

Az erdőőri állás csak egy évi kifogástalan próbaszolgálat
után lesz véglegesen betöltve. Javadalmazása a következő:

700 korona évi fizetés.

140 " " lakpénz.

200 " " utiátalány.

50 " " egyenruhaátalány.

10 " " irodaátalány, azonkívül ideiglenesen

700 " " háborus segély.

4800 " " drágasági segély.

700 " " ruhabetérítési segély.

300 " " ruhabetérítési segély minden egyes család-

tag után.

150 korona évi gyermeknevelési segély minden egyes
gyermek után.

90 korona évi irodaátalánypótlék.

400 " " lakpénzpótlék és

600 " " utiátalánypótlék.

Pályázni szándékozók felhivatnak, hogy magyar honpolgárságukat, életkorukat, az erdőőri szakvizsga letételét, egészséges testalkatukat, eddigi szolgálatukat, katonai viszonyaikat és erkölcsi magatartásukat igazoló okmányokkal felszerelt és szabályszerű bélyeggel ellátott kérvényeiket 1921. évi augusztus hó 31-ig a miskolczi kir. erdőfelügyelőséghez nyujtsák be.

Az állás 1921. október hó 1-ével elfoglalandó.

Miskolcz, 1921. július 30.

(18)

Kir. erdőfelügyelőség.

Pályázati hirdetmény. 207/1921. Eh. szám. — Abauj-Torna vármegye területén szervezett járási erdőőri állások közül a kassavidéki m. kir. járási erdőgondnoksághoz tartozó szini járási erdőőri állás lemondás folytán megüresedvén, a közig. gazd. bizottságnak határozata alapján ezen állásra Szin székhelylyel pályázatot hirdetek.

Az erdőőri állás csak egy évi kifogástalan próbaszolgálat után lesz véglegesen betöltve. Javadalmazása a következő:

- 700 K évi fizetés.
- 200 " " lakpénz.
- 300 " " utiátalány.
- 100 " " egyenruhaátalány, ideiglenesen azonkívül
- 700 " " háborus segély.
- 4800 " " drágasági segély.
- 300 " " egyenruhaátalánypótlék.
- 300 " " lakpénzpótlék.
- 300 " " utiátalánypótlék.
- 400 " " családi pótlék minden egyes családtag után.

Pályázni szándékozók felhivatnak, hogy magyar honpolgárságukat, életkorukat, az erdőőri szakvizsga letételét, egészséges testalkatukat, eddigi szolgálatukat, katonai viszonyaikat és erkölcsi magatartásukat igazoló okmányokkal felszerelt és szabályszerű bélyeggel ellátott kérvényeiket 1921. évi augusztus hó 31-ig a miskolczi kir. erdőfelügyelőséghez nyujtsák be.

Az állás 1921. október 1-ével elfoglalandó.

Miskolcz, 1921. július 30.

(19)

Kir. erdőfelügyelőség.

Pályázati hirdetés. 495/1921. sz. — Nógrád vármegye közigazgatási bizottsága gazdasági albizottságának 1921. évi 1042. számú határozata folytán pályázatot hirdetnek a mátraszöllösi (volt losonczyi) m. kir. járási erdőgondnokság kerületéhez tartozó salgótarjáni járási erdőőri állásra *Salgótarján* székhelylyel, továbbá a balassagyarmati m. kir. járási erdőgondnokság kerületéhez tartozó sziráki járási erdőőri állásra *Sziráki* székhelylyel.

A két járási erdőőri állás csak egy évi kifogástalan próbaszolgálat után lesz véglegesen betöltve. Javaldalmazásuk a következő:

600 K évi fizetés, 258 K évi lakpénz és lakpénzpótlék, 180 K évi utazási átalány, 600 K évi háborus segély, 600 K havi drágasági segély és 250 K havi rendkívüli segély, vagyis összesen évi 11.838 korona.

A járási erdőőr az állomáshelyén kívül fekvő községekben külső szolgálatban eltöltött 24 óras napra 20 K s a fennmaradó időre 12 órán alul 10 K, azontul pedig 20 K ételmezési pótdíjat kap.

Pályázni szándékozók felhivatnak, hogy az erdőőri szakvizsga letételét, egészséges testalkutukat, eddigi szolgálatukat, katonai viszonyaikat és erkölcsi magatartásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket 1921. évi szeptember hó 10-ig a balassagyarmati m. kir. állami erdőhivatalhoz nyujtsák be; később beérkező vagy kellően fel nem szerelt kérvények nem vétetnek figyelembe.

Balassagyarmat, 1921. július 30.

(20)

Allami erdőhivatal.

Erdőeladás. A veszprémi káptalan zalamerenye—ujlaki, mintegy 29·08 kat. hold kiterjedésű tölgy-, cser- és bükkerdejének tüzi- és műfaállománya tövön eladó.

Felvilágosítással szolgál a veszprémi káptalan erdőhivatala, Veszprém, Pajta-utca 2. szám alatt.

(21)

Káptalani erdőhivatal

Sándor Imre, székesfehérvári termelő cég kéri a nagyérdemű magyar erdészközönséget, miszerint *erdei magvak* és *csemete*-szükségletnél jó hírnévnek örvendő cégét megrendelésekkel felkeresni sziveskedjenek, hol megbízható fajtisza termékek elérhetően versenyképes árak mellett lesznek szállítva.

(22)

Pályázati hirdetés. 9879/1921. — Gyula r. t. városnál folyó évi november hó 1-én megüresedő erdőri állásra pályázatot hirdetek.

Az erdőőr javadalmazása:

1. Évi fizetés 480 K.
2. Évi ruhaáltalány 120 K.
3. Évenként 1 pár csizma és 1 pár bakkancs természetben.
4. 6600 □-öt szántóföld haszonélvezete.
5. Természetbeni fűtéshez az erdőben az erdőőr által szedendő száraz fa.
6. 2 szoba és konyhából álló természetbeni lakás.
7. 1 holdnyi bekerített kert haszonélvezete.
8. A kőris erdei utak legelő használata, melyet részben kaszáltathat, részben legeltethet. Ezenkívül 2 ló, 4 szarvasmarha, 2 kocza és szaporulatának tartása van engedélyezve.

Felhívom azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában előirt kellékek igazolásával felszerelt kérvényüket hozzám *folyó évi szeptember hó 15-ig* adják be.

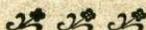
Gyula, 1921. augusztus hó 8-án.

(23)

Helyettes polgármester.

A Kőszegi Fenyőmagpergetőgyár kéri a tisztelt erdőbirtokosokat és erdész urakat, hogy *erdeimagtermésfeleslegüket* neki ajánlják fel!

(24)

Az „Erdészeti Lapok“ 1921. évi XV—XVI. füzetének tartalma :

	Oldal
<i>Rónai György</i> : Az egyöntetű faállományok szerkezetéről	257
<i>Lippóczy Béla</i> : Erdeink elgyertyánosodásáról	281
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK. I. Hirdetmény az őszi erdészeti állam- vizsga tárgyában	285
II. 7383/1921. F. M. Kőrrendelet. Utasítás az alföldi erdőtelepi- tésről összeállítandó törzkönyvek mikénti vezetéséről	285
III. 82519/1921. F. M. rendelet az erdőrendészeti áthágásokról szóló nyilvántartások egyöntetű vezetéséről	290
IV. Hivatalos hirdetmény	290
V. Hivatalos hirdetmény	291
KÜLÖNFÉLÉK. Kiténtetések. — Halálozások. — Névváltoztatás. — Törvényjavaslat az erdőbirtok vagyonválságáról. — A faanyagok forgalmáról. — Csemetekertjeink. — Fák mint antennák. — Az 1921. évi XXVIII. t.-cz. — Az 5640/1921. M. E. számú rendelet. — Az <i>Ocneria dispar</i> ezidei fellépése	291
VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK az erdészeti szolgálat köréből	307
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések (1921. július hó)	308
HIRDETÉSEK	I—VIII

